

స్వ దేశీ
శ శీ రేఖా పరిణయం
నాటకము.

గ్రంథకర్త :
బూరుగుపల్లి
వేంకటస్వసింహాఘ్యుడు

ప్రకాశకులు :

కాండా శంకరయ్య
బుక్ సెల్లర్స్ అండ్ పబ్లిషర్స్
శివద్రాబాద్ (దక్కన్)

బ్రాంచీలు:— హైదరాబాద్ & వరంగల్.

1954

రిజిష్టర్డ్ కాపీరైట్

వెల 1-0-0

శ్రీమతే నామాస్తుజాయనమః

స్వ దేశీ
శ శరేఖా పరిణయ నాటక ము

గృంథకర్త :

బూర్గువల్లి వెంకటనరసయ్యాభ్యుదయ

ప్రకాశకుడు

కొండా శంకరయ్య

పుస్తకముల వ్యాపారము సికింద్రాబాద్,
బాంబేలు:— హైద్రాబాద్ అండ్ వరంగల్

ప్ర క ట న

ఈ పుస్తకము యొక్క సర్వాధికారములు మాకే 'జుడియున్నవి.
 కావున మా యనుమతిలేనిది యితరులు అచ్చవేయకూడదు.
 అట్లు మాయాజ్ఞ సతికొన్నిచినచో మాచే నొసర్పకూడ
 సివిల్ క్రిమినల్ చర్యలన కాధ్యులగుదురు.

ఇట్లు

కొండా శంకరయ్య

పుస్తకముల వ్యాపారము,

సికింద్రాబాదు.

శ శి రే ఖా ప రిణ య నాటకము

—:0:—

శా॥ శ్రీలక్ష్మీధవ సామజాధిపనుతా । క్షీరాబ్ధి జామాప్రభా
ఫాలాగ్రేసర మాని వందితపదా । పంకేజి పతేక్షణా
లోలాక్షిజన పంచబాణ విప్రులా । లోకేశ సంపూజితా
మాలాసమ్మితమయ్య బోవుమివో । మానాల పౌరీశ్వరా

నూత్రధారి ప్రవేశము

ప॥ ఆహా సంతోషము సంతోషము. యీ సభా మంటవమునందు
బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రాది జనంబులు తమతమ కులాచార ధర్మం
బుల ప్రవర్తింపుచు పూర్వజన్మ దుష్కృతంబులంబాయ హరినామ కీర్త
నంబు వినంగోరి యిచ్చటికి విచ్చేసియున్నవారే సరి వీరికి కర్ణానందంబుగా
నొక్క పుణ్యకథ వినంతేయ వినారించుటకు మత్సరీల రామయగు వత్సరి
రావించెడ గాక.

నూ॥ దర్శు॥ రావేసటి సరాసరికా భావంబుకంటెలకా మదికా దేవేశు
కీర్తి శోభితంబే విన్నవించుటహితం । రా॥ కోవిదులకు మెప్పుగ నీగితకా
వాక్చాతురి మెరయకా । దిగ్గోతల గుంపులు మెరయకా శీలా గుణజాలా
తడవేలా రావేలా । ౨॥ మన్నించుమానామకొరి కన్నియదా॥ యీ
ముగంబున కోరి మకుమారీ మవిధాకే శోనాక్షి

ప॥ నటి సీతాకసారి యంటరమ్ము.

నటి ప్రవేశము.

ప|| నాథా నమస్కరించెద.

నూ-ప|| చెప్తే నిర్భయము.

నటి-దర్శ్య. నచ్చుచెల్లు కారణంబడేమి శూర విన్నవించవేలనిన్ను బాయబాల||న|| కన్నవాడికి విన్నవాడికి ప్రసన్నుడవీ విలయందునీ కన్న ఘనులు లేరెందు యెన్నోవిధింబుల నెవ్వరంబున ||న|| నిన్ను ధ్యానింతు న్యాయంబటంచు నుక్తేయ. బటంచు మన్నింప నీవే సమర్థుడవంచు ధీరా సువిచారా సుకుమార మణిహార ||న|| మానాల పురీశుడో హరినిక వూని నుతించిన చాల దయబూని బోచునిను శీల కిలలోల గుణజాలా కరుణాల వాలా ధరలో ||నన్ను||

ప|| నాథా నన్నిచటికి రావించు కారణంబెయ్యదియో వక్కా గించుడు.

నూ-ప|| మనోహరీ యీశభాసదులొక పుణ్యకథ వినంగోరి యిచ్చ టికి విచ్చేసియున్నారు కావున మీ మనంబు రంజింపగోరి హరినామ కీర్తన వినంజేయ నిన్నిచ్చటికి రావించితి.

నటి-ప|| మనోహరీ యెట్టి పుణ్యకథలైన భగవత్కథలతో సమానంబు రావన విందును. కావున మీ రనువిధంబుననే శశిరేఖా పరిణయంబు వినుపింప నాకిష్టంబై యున్నది. మీ కిష్టంబెయ్యదియో శృత పరచుడు.

నూ-ప|| ఆహా సఖిమణీ నామనంబైన నట్టులే కోరియున్నదిగదా.

నటి-ప|| సరి మంచిదిగాని యెట్టి శశిరేఖా నాటకంబును కొత్తగా నెవరు రచించిరో వారి నామధేయంబు విన్నవించుడు.

నూ-ప|| సరి వినిపించెద వినుమా.

సీ|| శ్రీరమ్యకరమగు జిల్లాకరింసగర్ | తాలూకజగిత్యాల ధర్మభూమి |
ఘనదీపకొండ పర్వణలోలకావెల్లు | మానాలపురమందు వూని
యందు ? బలుగూరిరాజక్క పరమగుణాధ్యయో | దొరసానిగారు
సత్వరమాదమున | నామ వశాంబోధి సోముడమ్మకారి | ఘనుడు
గోపాలరావు కాంతోడ | వీరలిరువురు సత్కీర్తి గోరియో

ముదముతో శశిశేఖ నాటకంబు । అరయ శాల్మలిపురి వెంకటాఖ్యు
బిలచి । రచన జేయించి రిలమెచ్చ రమ్యముగను॥

వ॥ సఖిమణి జగిత్యాల తాలూకాలోనుండబడె మానాలపురవాసు
లైన బలుగూరి రాజక్క దొరసానిగారు ఆముఖ్యునినామగోనాల్ రావు
దొరవారు వీర లిరువురు కీర్తికపేక్షించి యిట్టి శశిశేఖా పరిణయ నాట
కంబు బూర్గువల్లి వెంకటాఖ్యుగారిచే రచియింపించి జగత్ప్రసిద్ధిగా మన
కొనవది సత్యమేకదా.

నటి-వ॥ ఔనాను గాని యిట్టి బలుగూరి రాజక్క దొరసాని
గారికి దత్తపుత్రులు గలరని వింశును వారివారి నామధేయంబులు వినం
గోరుచున్నదానను వినిపింపుడు.

నూ-వ॥ సరే తెల్పెద వినుము.

గీ॥ శ్రీమహిత గండ్రీవంశాబ్ధి సోములైన । లలిత బుచ్చిరాజేశ్వర
రావుగూడు । రామరావుఘనుండు సుతామ విభుడు । రమణి బలుగూరి
వెంకటరావు వినుము॥

వ॥ సఖిమణి గుణవంతులైనట్టి గండ్రీ బుచ్చిరాజేశ్వరరావు దొర
వారు వ రారావు దొరవారు బలుగూరి వెంకటరావు దొరవారు యీ
మువ్వురు మన దొరసానిగారికి దత్తపుత్రులన విందునుగదా.

నటి-వ॥ సరే వింటినిగాని యీనాటకంబునకు యింకా కొందరు
గ్రామస్తులు సహాయమైనరన విందును వారివారి నామంబులు విన్నవించ
వలయును.

నూ-వ॥ సరి తెలిపెద వినుము.

సీ॥ శ్రీమంతులై ఊణి చెన్నొందు బలుగూరి । నర్సింగరావు హన్మంత
రావు । వైశ్యరత్నములయ్య పసుధపై పెంపొందు । పుతూరివీరయ్య
పుత్తముండు । బండ వెంకయ్య సంవన్నుండు మరిగంప । గోపయ్య
తామంచి గుణయుతుండు । ముక్కవీరయ్య ఆమోద మానసుడెల ।
శౌరిభక్తులు మహోత్సాహపరులు । యెడవల్లి సాహేబు యెడవల్లి
వీరప్ప । యెడవల్లి క్రిష్ణయ్య యెంతో ఘనుడు । యెడవల్లి హన్మంతు
యెడవల్లి వరచిన్న । హన్మయ్య చిన్న వీరప్ప హితుడు । జైశెట్టి
పెద్దరాజయ్య గూఢాధ్యుండు । జై శెట్టివంశ రాజయ్య ఘనుడు । వీరలం

దరు యుజమాని గారియాళ్లు । మీరకను యిట్టి నాటకముమీదిప్రేమ ।
గల్గి కీర్తిపేక్షించి ఘనముదమున । అర్థమొసగుట కెంతో సహాయు
లైతి

ప! మనోహరీ అట్టి గ్రామస్తులగు బలుగూరి నర్సింగరావు దొర
వారు బలుగూరి హస్త్యంతరావు దొరవారు యింకా వైశ్యరత్నములగు
పుత్తూరి లి. గయ్య బండకెంకయ్య గంప గోపయ్య ముక్క వీరయ్య వీరు
నలుగురున్న యెడపల్లి సాహెబు యెడపల్లి వీరప్ప యెడపల్లి క్రిష్ణయ్య
యెడపల్లి కచ్చేహనుమతు యెడపల్లి చిన్నహస్తయ్య యెడపల్లి చిన్న
వీరప్ప కైకెట్టి పెద్దరాజయ్య కైకెట్టి చిన బుచ్చిరాజము వీరలందరు
యీ నాటకమునకు కొంత దగవ్యమొసంగి కీర్తి వహించిరిగదా.

న-ప! అహోహా సంతోషము సంతోషము మనోహరా వీరి నందరి
నెల్లప్పుడు అట్టి మానాల కెంక కైశ్వరుండు రక్షించుగాక.

సూ-ప! మనోహరీ నీసంతోషంబున కేచు మెచ్చితినిగాని యీ
సభ్యులెల్ల రాణించునట్లు నీవొకసారి యిదే వసంతకాలమును వర్ణించి నా
మనంబానందింప జేయుము.

నటి-నీ! నవపల్లవ పంనూనముల నొప్పుచున్నట్లు । పుంజములతి రమ్య
ములువహించె । చిలుకలుకోవెలల్ చెలరేగి చివురుజొం । వముల
మెక్కుచుబల్కి వత్తుకొంది । నలినాకరంబుల వెలసి మారుత
మెల్ల । దిశల భూసభముల విశదమయ్యె । సనుయమిదేయంచు
కమలాస్త్రు వీక్షించి । నునుశరంబుల మత్సరమున నేయ । మగల
మగువలు కొగిల బిరియజేర్చి । స్నేహములుజేసిపాయని మోహ
మునను । నవరతులదేలి సౌఖ్యంబు లవనిగాంచి । మేలనుభవించు
వాసంత కాలమిదియు।

దవ్య! ఇంతనియు వసంతకాల మెన్నగవకము । కాంతా గుణవంతా
ధీమంతా నామంతనమున । యి! అదుగదుగో పూర్ణచంద్రుని చల్లదనం
బతి శయమయ్యుండెక । మదన శరపరంపరలకు యువతులమదిమృదువై
గరుగుచుండెక । కోవెల గుంపులు కోయనియార్చగొన । శేవనజాతులు
జీవితేసులవై । భావములక । భ్రాంతిలదక । కావక హరిదిత్తినిది
యనదగు నిం । మంతనమున మానాలప్రసక్తి । చింతించిన సిరలిచ్చుక

నేడెంతో నేడెంతో సౌఖ్యములు పొచ్చు - కాంతజనా - కాంతమన
సంతోషములకు సమయంబిడనుమి || యింత ||

నూ-వ|| సరి మనోహరీ నేడిదే సభామందిరమునకు బలరామస్వామి
యుద్ధవ సమేతంబుగా విచ్చేయుచున్నవారలు కావున మనమిచ్చట
నుండుట సమంజసముకా దావలకు బోదము రమ్మ.

న-వ|| నాథా చిత్తము (అని నిష్క్రమింతురు)

యాదవసభా

బలరామదేవోద్ధవ ప్రవేశము - దర్శు.

బలరామ నామధేయుడ ||బ|| కామసుందరుండ ఘనుడను ||బల||
శ్యామవర్ణునగ్రిజడను సురముని సుతామివందితుండు ఘనభుజబల ||బల||
భూభారం బడంచుటకై భూలోక హితంబుగబడె | ప్రాథవమున జన్మించిన
పరమాత్మ ప్రకాశుడ ||బ|| లాలితమా యీభువి మానాల పురీశుం
డును | శ్రీలోలుని నమ్మిన నతజనపాల పరాయణుడను ||బ||

వ|| ఉద్ధవా.

యు-వ|| హే మహావ్రాహ్మణో యేమియాజ్ఞ.

వాదం.

బ|| యదుకులాలి శశిక హితులకుమేలే | మేలే వీలేవీలే | మేలే
సదానంద సౌఖ్యదాయకుండగు | మదాను జన్మనికి ధాత్రి ||యదు||

సీ|| వాసిపురాణేతి హాసజ్ఞతాధరా | నిర్జరుల్ హరిభక్తి నిష్ఠమతులే |
సకలరాజన్యలు జనసమ్మతంబుగ | ఎర్రింపుదురె రాజ్య వైభవముల
సద్వైశ్యులల మహా సత్యవాక్యధరీణు | లై సర్వకృతుల యందమిత
యశులె | గోధనంబులనొప్పి యాధరా మరులకు | శుశ్రూషణేతురే
శూద్రజనులు | వందిజనములు కీర్తింప నందనుతుడు | నలిన వాసిని
గూడి యానందమునను | యున్న డేభక్త జనుల కత్యున్నతముగ |
భోగ భాగ్యములిచ్చి పెంపును పహించి|

వ|| ఉద్ధవా నేబల్కునట్లు సద్వర్తనులగు సకల యాదవ ప్రముఖ
పరివ్రాతుండై శ్రీకృష్ణుడు రక్షిణీ సమేతముగా నుఖంబున నున్నవాడే
కదా.

ఉ॥ మిమ్మే కొనియాడుచుందురు తమ్మికంటి సద్గర్మముదప్పక ॥మి॥
యిమ్మహిలో॥ నెన్నదిలో॥ సమ్మతిమీరగ సర్వజనంబులు ॥మి॥

తే॥ శ్రీరమే ప్రకాశులై టూరుగలుగ ॥ అవని జనులు దురా
చారు లొదురెట్లు ॥ కృష్ణీవల్ల భుజు మెచ్చ రుక్మతేజ ॥ సంతసమె మీకు
మాకు నశాంతముగను॥

ప॥ దేవా మీశ్వరా కటాక్షంబున సర్వజనంబులు మేము సద్వర్త
నులమై శ్రీకృష్ణ చరణార విందంబుల మరపు నొందక సుఖంబుననే యున్న
వారము మహా ప్రభా॥

బ॥ భాగవతోత్తమ జనంబుల రప్పించి ॥భా॥ యెంచి ॥ పొంచి ॥
మించి ॥ మించి భాగవతో॥ అగమ శాస్త్రంబుల పరిభాగములను జది
మించుమి ॥ బాగుగ నిర్జరులు బాగడ ॥ వివేకముకొ యోగమునకా॥ రాగ
ముసంధిల్ల ॥భా॥

సీ॥ నైవ్లవ బృందముకొ వరుసనాశీర్వాద ॥ మునకు రప్పించు బల్ మోద
మలర ॥ వేదశాస్త్ర పురాణ విధులొధరామర ॥ తత్తినందుబిల్వ సద్గ
తులుడెల్ప ॥ సీతిగాయననాట్య చాతుర్య ఎత్తులైన ॥ గంధర్వ సతుల
శీఘ్రమునబిల్వ ॥ వందిమాగధుల కానందంబు సంధిల్ల ॥ సీప్సితార్థం
బుల నివ్వఁపు ॥ నేను నాయది యనుచిత మానునట్టి నాదుభక్తుల
కతిమేలు పాదుకొల్పు ॥ సర్వజీవుల కిలజన్మ సమ్మతముగ ॥ జీవనో
పాయముగజేయ జెప్పవలయు॥

ప॥ మంత్రీవర్యా యీ ప్రకారంబుగ నాయనుజ్ఞతో నొనర్చి
వారి వారి క్షేమవార్తలు పలుమారు నాకుంజెప్పఁచు నామనస్సంతృప్తి
జేయుము.

ఉ॥ భూమికమానాలపురిశ్వర తాముబల్కువిధి యేమరకనువిను
ధీమంతుల ॥ శ్రీమంతుల ॥ ప్రేమతో పచ్చిరి మోదంబున ॥భూ॥

ప॥ స్వామీ మీయాజ్ఞ ప్రకారంబుననే యావజ్జనంబుల నిచ్చటికి
రావించి సర్వంబును పరమప్రీతి యొనరించినాడ మీకించుడు.

బ॥ సరి మంచిదికాని యొక్క యోచన.

యు॥ అది యెట్టి యోచనయో స్పష్టంబుగా దెల్పుడు.

బలరామ ఉవాచ.

సీ॥ నాదు సుతయుగు శశిరేఖ నారిమణికి । యాపనప్రాప్తిగలిగెను
నివ్వసద్దను । పరిణయము జేయవలయు భూసురులు మెచ్చ । లగ్నసా
మగి జేయించు లక్షణముగ॥

ప॥ అమాత్యపర్యా మత్పుత్రికా రత్నమగు శశిరేఖకు వివాహంబు
గావించవలయు గాన వేద విదులగు బ్రాహ్మణోత్తములను రావించి
సుదినంబును విచారించి లగ్నసామగి యావత్తు సిద్ధ పరచుము.

ఉ-న॥ అహహా సర్వేస్వరా భవదీయ గిర్భంబున పుత్రుండు
జన్మించక పుత్రికా రత్నం బుదయించుట లోక విరద్ధంబుగా యున్నది.
అదెట్లులన్నను.

సీ॥ బ్రహ్మంబునకు పరబ్రహ్మమె వెలుగొందు । నధిక తేజోమూర్తి
వనఘనీపు । విశ్వంబురుడ వీవు విశ్వేశ్వరుడవీవు । విశ్వరూపుడ వీవు
శాశ్వతుడవు । పురుషోత్తముడవాది పురుషుండ వాద్యంత । రహితుం
డవీవు నారాయణుడవు । కర్మసాక్షివీవీవు కర్మకర్తవునీవు । కర్మరక్ష
కుడవు ఘనుడవీవు । అఖిలలోకను పూజ్యుండవైనీవు । నారులచే
పూజలందక యెరులకెల్లు । పాద పత్రాలనముజేసి బాలనిచ్చి । వంద
నంబాచరించేటి చందమెటుల॥

దర్శు॥ సుగుణ భరణ జగదీశ్వరనిక సగణితముగ నేనన్నగవశమా
తగురీతిక వందనములుమీతో మిగులక గొను ధన్యులుగలరే ॥ను॥ నిను
దలచిన వారనుదినమును పాయని దుఃఖము బాసినవారే । నినుపూజించు
మనినవారలకె ధనమబ్బును చిత్రముగాదే ॥ను॥ సనకాదులకు సగోచర
మగు నీస్వరూపమును గనుటే ఘనము । అనఘనీతో వియ్యమందు
భాగ్యమువనుతింపగ నెవ్వరి వశము ॥ను॥ లాలితమా మానాల పురీశ్వర
మేలుగల్గు నిన్నదివేషక । వాలాయము నన్నీలుము మ్రొక్కెద నీలీలయు
ఘనమదిజూడక॥

ప॥ దేవా నీ యంతరంగంబునం గలుగు యోచన యెట్టిదో నేనె
రుంగజాల వక్కాణించి నామన సిమితంబు జేయుము స్వామి.

బల-న॥ ఓహో మంత్రీశేఖరా నాహృదయ సంకల్పంబు నీవెరుం
గవే వినంతేసెద వినుము.

ఆ-నీ! ఋణవిముక్తుకు సుగుణ యుక్తుగర్వ । హీనునకునుశాంతి
మానసునకు । ధైర్యునకును మరియు దగనన్నదాతకు । పూని వందనంబు
లేనొనర్చు ।

వ! కావున నిట్టి సుగుణములెల్లను పొందుపుత్తుల యందున్నవి
గావున అర్హున పుత్తుండిగు యభిమాన్యునకు నాకూతురుఁచి వివాహంబు
గావించ నాకిష్టంబు యున్నది నీవిష్ణుడే పండితులైన శ్రోత్రియ పుంగవుల
రప్పించుము.

ఉ-వ! అహహ! స్వామి మీకిష్టంబు ధర్మయుక్తంబుగా నుండు
కెరిగి సంతోషించితి సరి యదే నారదులవారు విచ్చేయుచున్నారు వీరి
నెల్ల విచారించుడు.

నారదుడు ప్రవేశము - దర్శు.

నారాయణం మాని పారాయణం జనాధారాయణం - భయ
నివారాయణం ॥నా॥ ఘోరకలుష సంహారం । శ్రీనారాయణ పదసీరం
సూరిజనకులోద్ధారం । సత్యవిచారం । రిపుజనమారం । వీరంనారాయణం॥
సుందరాంగ ముచుకుండనరిద యరవిందనయన గోవింద జనార్ధనా । నంద
యశోదా చందన బ్రహ్మ । నందభరిత మానాల పురిశ్వర ॥నారా॥

సీ! దేవసీశీపాద తీర్థంబు త్రైలోక్య జీవనోపాధి శుభావహంబు । తోర

మా తత్ ప్రాంత్య తులసీ దళము నిత్య । మంగళప్రదము మందనగ
మందు । దనుజారి భవదీయ దర్శనంబిహవర । మోక్షంబు మునిజన
రక్షణంబు । వారిసీమృదులతర హస్తాభయము మహా । పతితపునర్జన్మ
పాదంబు ॥తే॥ సీముఖాంతర సూక్తులు నిశ్చయముగ । వేదమంత్రంబు
లని ఎది వినుతిజేసి । వందనంబాచరింతు నానందమొప్ప । కరుణజూ
డుము ననుకొరి ఖలవిదారి॥

వ! స్వామీ సీరపాణి యీ భూభారంబడంచ నుద్యుల్లిన మీదివ్య
మంగళ విగ్రహంబునకు తత్పాదాబ్జంబుల కిదే సాష్టాంగ వందనంబు లాచ
రింపు చున్నవాడ రక్షించుము దేవా.

బలదేవ ఉవాచ.

అహహ! యతిగుల సార్వభౌమా మహాత్ములగు మిమ్ము సేవించి

నేనతి ధన్యుండ నైతిని మీ చరణంబుల కిదే ప్రణమిల్లెద యీ రత్న
సిహాసనంబున గూర్చుండుము స్వామి.

శా॥ బ్రహ్మజ్ఞాన హృదంతరాల యుతుతా । పృజ్ఞాన్వితుల్ మీరలున్
బ్రహ్మాండ్రాదులకై న మీవహివలె । న్నృశక్యమానేపదిన్
బ్రహ్మతీయ సుపుత్రు మిమ్ము నిచటన్ । పాటించి వీక్షించుటన్
బ్రహ్మనందము గల్గె దెల్పగదె దేవా । పాండవుల్ డేమిమే॥

స॥ స్వామీ నారద మునీంద్రమా సర్వజ్ఞులగు మీరెరుంగని యర్థ
మీ లోకంబునలేదు పాండవేయు లెచ్చట యున్నారో వారివారి డేమి
వార్త వినగోరు చున్నవాడా వక్కాణింపుడు.

నారద ఉవాచ.

స॥ ఓహో బలదేవా పాండువులౌ ద్వైత వనంబుననుండుట
మీరెరింగియే నన్ను విచారించెదరేల వారెరు డేమముగానే యున్న
వారు గాని మీరు జేయు ప్రయత్నం బెట్టిదో నాకుం దెల్పుడు కర్ణానం
దంబుగ వినియెద.

బలదేవ ఉవాచ.

క॥ పరస్మ్యని తనయుండగు । యర్జునుని కుమారుడైన యభిమన్యు
నకున్ । నిర్జరులు మెచ్చ మత్సర । కూర్జశ్వలముగనుపెండ్లి యున్
జేయవలెన్॥

స॥ కావున సుముహూర్తము విచారించి చూడుము.

నారద ఉవాచ.

స॥ ఓహోహో యదుకులాగ్రగణ్యా! ఇదివరకే యర్జునునకు మన
సుభద్ర నిచ్చినదిగాక యింకా యభిమన్యునకు శశిరేఖ నివ్వ దలంచితిరా
సరి మీ దివ్యాభిప్రాయంబున కేను మెచ్చితిని.

బలరామ ఉవాచ.

స॥ ఐననేమి పరమ పుణ్యులగు యస్పాండవులతో వియ్యంబందు
భాగ్యంబుకంటె వేరొండు భాగ్యంబుగలదా.

దర్శన-నారద-వాక్యం.

నా॥ సరేసరే నేమెచ్చితి బల్కకట్టి విచారము జేయనిమాటల్ ।
పరులునవ్వు కార్యము దలపోయుట । పరమ ధర్మమేసీకు । యితర

మాటల సరాకు । పరికించిచూడు । పాండవులగోడు । కరువీరుని సమాను
 కరయంగ లేడు । అరయంగలేడు । నీకలడొనుజోడు । మరలైనమెచ్చేరు
 పోద్యంబుగా నులై ।

అ—గీ! కూడుగుడ్డయితేక ఘోరమడవిలోకేరి । పలువిధంబుల
 శ్రమలు బహు నుండు । పాండవులకు నివ్వ బాలిక యనురుసి । కంట
 కుండపాప మంటకున్నె ।

ప! దేవా సకలైశ్వర్య సంపన్నుడగు దుర్యోధనునితో వియ్య
 బండక కడువీడలగు పాండవులతో వియ్యంబంద గొరుట బాలిక యనురు
 బుచ్చుకునుచుకేగని వేరొందులేదు యిట్లానర్చిన నరులు నవ్వకే నిన్ను
 వెర్రిరాములని నిందజేయలే యేల నీకిట్లు స్వల్ప విచారము.

బలరామ ఉవాచ,

ప! ఓహూ నారదా సర్వజ్ఞుడవయ్యుండియు యిట్లె బల్కెదవు
 స్వల్ప విచారము నాయదిగాదు నీయదియే.

నారదుల వాక్యం.

ప! ఇట్లు స్వల్పవిచారము నాదిగాదు నీజే.

దర్శు.

బ! కలిమిలేము లెన్నగ చీకటియు వెన్నలలో । బలిమిని ధృత
 రాష్ట్రసేతులు కలహమందు కాంతేయల । గెలచి రాజ్యమేలు విధము
 కలనైనను గనరెవ్వరు॥

సీ॥ నిత్యసత్యదురీణు డత్వంత పుణ్యుడు । ధరవిశేషుండన ధర్మజుండు ।
 జమునకు వెరువని సాహస విక్రములో । భీమార్జునులు రణ భీముల
 వని । నకుల సహదేవుల కుటిలతదంభోళి । ధర్మ నెదిర్చియునోర్చు
 ధైర్యమతులు । హరియు వారి సహాయమై యెల్లకార్యంబు । లుక్
 నిర్వహించుచు నున్నవాడు ॥ యిలను పడమూడు వత్సరంబులును
 మించి । సంతకే వారికష్టము లంతమగును । పిమ్మటను వారు గుడుచు
 సౌఖ్యములెన్న । వశమె దుర్యోధనుండెంత వాడుస్వామి॥

ప! మానీశ్వరా యిట్టి ఘనుల నెల్లప్పుడు విడనాడకండ వలెనని
 నామనంబు నిశ్చయించి యున్నవాడ అందులో యభిమన్యుండు మేనల్లుం
 డుగదా.

నారదుడు.

ప॥ రేవతీరమణా సుభద్రమీవి ప్రేమ వలనగదా పాండవుల సీవిత
పెంపు చేయుచున్నవుగాని దుర్యోధనుండు నీకప్పియుడా దురద్రుష్టడా
దుగ్ధాదుడా దుర్విచారుడా దుర్బలుండా అట్టి రాజ రాజులం బోలునట్టి
ఘను డీ లోకమున గలడా.

ఉ॥ దోణుడు భీష్ముడు కృపుడు । దోణుసుతుండును కర్ణ శల్యులు
బ్రాణములూ సుయోధనుని । పాలిటియందు నిజాను జన్ముల
క్షీణ పరాక్రముల్ సుతుల । జేయులు వాహిక సోమదత్తుల
స్థాణునకై న యోడరువ । శంభె జయంపగ వారినేరికి॥

ప॥ అట్టి అతిరథ మహారథులు ద్రోణ భీష్మ కృపాశ్వద్ధామ
కర్ణాది యోధుల సహాయులునున్న దుర్యోధనుంగెలువ బ్రహ్మరుద్రే
ద్రాదులకై న వశంబుగాదన విందును వారికి దెల్యంబడక పాండవులజ్ఞాత
వాసుంబు నిర్విఘ్నంబుగా జేయునది యబద్ధము దేవా !

దర్వు.

నా॥ యెన్నగవశమేనుయోధ నోన్నత బలము । యున్నత బల
ము । కానున్నత విజయమున యున్నత ఘనులతనితోడు విన్నగు
భయము॥

సీ॥ పజ్జిశరీరుండు వజ్రావిహారుండు । రణకుతూహలుడిల రణవిజయుడు ।
కరమునందునదివ్య పరశువేదియుగల్గి । సకల ధర్మములందు ప్రకట
మయ్యె । నశఖండ పృథివీలు నాయకుండతడెగా । కొరులు నాతని
నొంప యోర్వగలరె । వైభవంబులకెల్ల పజ్జిసమానుండు । ధనదుని
మించిన ధనికుడరయ ॥ పాండవులయందు శ్రీహరియుండివారి । కిచ్చి
నదియేమి యాతని కివనిదేమి । సర్వజ్ఞులు హరికొక్క సమముగారె ।
తెలిసి పలుమారు సీవిట్లు బలుకుటెల॥

ప॥ ఇట్టి ఘనునితో వియ్యమందునంత భాగ్యంబున్నదే పాండ
వులు మేనవాండ్రయి ప్రియంబు జేసినదేమి యా రారాజు నీకప్రియంబు
జేసినదేమి వక్కాణింపుము.

బ॥ పాపాత్ముడుగాడె కురువతి । దలువంగవశమి ॥ పా॥ యాపింపగ

వానిజూడ జూపరులకుదొవమమ్ము । దోపదు సంతోషమతనితో వియ్యము
సల్పుటెల్ల పా

సీ ముస్త్రీల శనమాతృ భావాన జూడని । కామాంధ కారుడు ఖల
మిత్రుడు । పరద్రవ్యములకాశ బహుండు నెల్లప్పు । తొరులక్షేమము
జూచి యొర్వలేదు । బద్ధాత్మునియ సుబుద్ధి లేది తైన । పరులదూ
పించునూ పాపమవక । పరమ పుణ్యాత్ములౌ పాండు పుత్రులకెప్పు ।
డిహితంబుజేయ నయ్యధమునెట్లు । మెచ్చిదగునుకీర్తి వచ్చు నెట్లు
లనిన । అధికునింటదాసి యాటమేలు । అధమునింట సాని యెయున్న
ఫలమేమి । దీనికొప్పనుమ్మి మానివర్య!

పా యతీశ్వరా ! దుర్యోధనుండెంత ఘనండయినను పరమపాపా
త్ముడుగదా అట్టి పాపాత్మునితో వియ్యమొంద నాకిష్టంబులేదు వెయ్యేల
బలికెదను యూర్కొనుడు.

నారదుడు తనలో

పా ఇదంతయు నిశ్చయమేకాని కలహంబినా యన్నంబు నాకెట్లు
పాపించును కానికాని యింకొక్కమాట బల్కెద (అని ప్రకాశముగా)
స్వామీ హరిహరియా అయ్యయ్యా యెంతమాట బల్కితివి.

దశ్య.

నా యెంతమాట బల్కితి వినుమంతయును గహింపరాని యెం
కంతుజనకుడదియు మెచ్చ గలడె ధర్మమార్గమగునె యెం పంతుములేల
సుయోధనుడు తా పాపాత్ముండగు నెటుల । ధీమంతుడవై నీవిటుల యీ
వింతలు బల్కిన విందుకె సుజనులు యెం

పా స్వామీ ! యాదవకులాగ్రిణీ సర్వజ్ఞుండవై యుండి నీవిటులజ్ఞా
నోక్తులు బల్కంజెల్లదు నామాట వినుఘు.

కం పగతుర జెరచితి రనియును । పగతురచే జెడితిననియు ।
బాలుడు దలచుక । పగచెలుములు లేవాత్మకు । పగచెలుములు కీలుకర్మ
బంధము నుండీ

పా తానుజేయు పూర్వకర్మంబులు తన్ను జెరచుచున్నవి గాని
వేరొండు వాక్యములేదు దుర్యోధనుండు పాపాత్ముడై యున్నను మహా
త్ములగు భీష్మద్రోణ కృపాశ్వుతామ కర్ణాది యోధవీరు లాతని సహా

యులై యుండురెట్లు పాపాత్ముడైన వానికి చక్రవర్తిత్వాధికారంబు నిల్చుటెట్లు హస్తంబున పగళువేది యుండునెట్లు అదియునుంగాక ధర్మ జాండొక్కవాడైన తననోట దుశ్శోధనుండు పాపాత్ముండైన మిదుమాయినంతయు నీవె బాగా యోచించి పలుకుము దుశ్శోధనుండు పాపాత్ముండు గాడు.

బలరామ డేవాచ॥ వ॥ అహహ! యతికుల సార్వభౌమా మీరను వాక్యంబుల కేను సంతసించితిని గాని.

బ॥ నామనవివిను మనవివినూ । మానుగనునా సామార్దుడుకృష్ణ స్వామినిదీని విచారముచేయవలెక । వలెనూ యిలనూ కామితఫలదుండా । మహాత్ముడు॥

గీ॥ సర్వలోకశరణ్యుండుసరసిజాతు । డట్టిశౌరికిదెల్యక నెట్టికార్య । మిలను యత్నించి జేయంగవలదుగాన । తెలియజేసినకార్యంబుఫలితమాను॥

వ॥ కావున అట్టి కృష్ణపరంధాముని విచారించెద.

నారదుడు తనలో.

వ॥ ఓహూ యిట్టివార్త యమ్మహాత్ముని కెరిగించిన సేజేయు యత్నంబంతయు వ్యర్థంబగుచున్నది గోప్యంబుగ జేయించవలయుం గాన దీనికొక్క యుపాయంబు బన్నెద (అని వ్రాకాశముగా) ఓహూ బలదేవా యావరమాత్మదోహికంబులో జేయు కార్యములలో నొక్కటియైనమెచ్చి నడాయికార్యంబును మెచ్చగలడా కృష్ణుండుత్కృష్ణుడే నాకుందెలుసును.

బలరాములు

వ॥ యేమి నారదా యవ్వరమాత్మున కిష్టంబుగాని కార్యంబీలో కంబుల యెవ్వరేనియుండేసి యొక్కక్షణంబైన జీవించగలరా.

నారదులు-వ॥ అదంతయు జెప్పెదమినుము.

నీ॥ దారాసుతభృమదగిలివ ర్తించెటి । వానిమెచ్చడు యొక్కవరుస నైన ధన ధాన్యములకూర్చి దానమిచ్చినయట్టి । వానిమెచ్చడుయొక్క వరు సనైన । ఖ్యాతిలాభార్థనకాంక్షలుగలయట్టి । వానిమెచ్చడుయొక్క వరుసనైన । దేహసౌఖ్యములకు మోహించియున్నట్టి । వానిమెచ్చడు యొక్క వరుసనైన । యెట్టినుఖములుగోరక యెల్ల యెడల । మోక్ష

మును గోరువానికే ముఖ్యుడనియె । మోక్షమునుగోరు చున్నట్టిమును
లసాఖ్య । వానుభవించుటనదియెల్ల వినవెకనవె॥

ప॥ అట్టికొనిమిమ్మిందునవి సన్యాసిగుణంబులేకాని సంసారగుణంబులు
మెప్పించవు కావున వానిన్నిచారించి చేయనది ఫలంబుగాదు అదెట్టలన్నను.

దక్ష-వా! వానిభజించినవాని పాండవులు బూనియుండిరే సుఖము
సురహానిలొందిరేజయము । సుజ్ఞానుడవీటువినము । హేభానుసమాన
సుభద్రనిచ్చినదే హీనము మానము ॥వా॥ పిమ్మల సాఖ్యములనుభవ
మయ్యెది నెమ్మదిలోదెల్పుదుమె । నెపుడెన్నోహిబ్రతుకటనిజమే । పర
సామ్మ దేహునువినెమె । విజయమ్మల విజయములిమ్ముగ న్వాధీనమృన
వచ్చునెవాని! పుత్రియుశ్రవణోక ముందు నీపై మిడుకునుగాదె । పాపము
తాపముగాదె । నీవాననిదలుపగరాదె ॥యా॥ న పాలుడు మదికోపగించిన
సరె పలుమరుయిక ॥వా॥ యేలవిచారము చాలుచాలుమానాల పురీశ్వర
నేడుకరుణాలవాలకృపజాడు । యిదిమేలొనుమిసీతోడు । గుణజాలనాడు
వాజ్ఞాలములెల్లను కేలవమనకుమి ॥వా॥

ప॥ న్వామి ఊరపాణి నేబల్కునట్టి వాక్యంబులెల్లను సత్యమో
అసత్యమో యోచించి చూడుము.

బలరామ ఉవాచ:- ప॥ సరి మంచిది.

ఉ॥ ఏరికేనందరాని కనులేకకళానితులై న మీదువా

గ్గీరగరాదు యెల్లపుడు మీరినవానికి శోభనంబులున్

జేరునె దోషపుంజములు జెండక సర్వసుఖాన్నితుండునా

కొరవరాజపుత్రునికి గ్రహున మత్సుర నితువేగమున్॥

ప॥ న్వామి! మానీశ్వరా బ్రహ్మవాదులరు మీవాక్యములం
దప్పక దుర్యోధను పుత్రుడగు లక్ష్మణునకే మత్సర్యారత్నంబగు శశిరేఖ
నిచ్చెద నమ్ముడు.

నారదుడు-ప॥ సరి మంచిది నీవివ్వడే సుయోధనునకు తుభలేఖ
వాసినెపుము నేనిదే సత్యలోకంబున కేగుచున్నవాడ.

బలరాములు.

ప॥ చిత్తము మహాత్మా! అని యుద్ధపువంకజూచి యుద్ధవా యిట్టి
మహాత్ములవాక్యంబులు వృధాజేయముఖ్యంబుగాదు సుయోధనునకు తుభ
లేఖ వాసినె విప్రార్థములచే బరపుము.

ఉ-వ॥ స్వామీ ! అట్టలనే వోయువాడ కటాక్షింపుడు,
శుభలేక.

సీ॥ శ్రీమత్తుడైన రాజశ్రీనుయోధన । చక్రవర్తికి మహా సన్మాతముగ
యదుకల్పాయు చంద్రుడౌ బలభద్రుండు । వ్రాయించు శుభలేఖ
వరుస నివియు । నీసుపుత్రునకును నానుత నివ్వంగ । దలచితి గాన
మోదమునమీరు । శుభ ముహూర్తమును భూసురుల విచారించి ।
రావలెమీరు గౌరవము మెరయ । వలవదాలస్యమును వధూ వసుల
కిపుడె । లగ్నబలము సమీపించె లక్షణముగ । మీలొ వియ్యము
సల్పంగ ప్రీతిగల్గె । రాజరాజే ద్ర కురుకుల రాజచంద్రా॥

ఉ-వ॥ సేంకా యిదే శుభపత్రిక విప్రార్తముల కొసంగి దుర్యో
ధను కడకుం దోలుము.

వ॥ చిత్తము ప్రభో (అని శుభలేఖ బ్రాహ్మణులకిచ్చి హస్తినా
పురంబునకు దోలుదురు.

శశిరేఖా ప్రవేశము-దర్శు.

శశిరేఖసేకొమ్మ దశరేఖనై వెలుంగునే ॥శశి॥ నిశిపతి ఘోడశకశల
సదృశమై వెలుగొందుచుదర । దశదిశలను కీర్తిదమై । దనరిన ముద్భరి
తను ॥శశి॥ కామినీచుణిని బలరాముని పీయాత్మజనా ॥కా॥ సోమవదను
డైన రామ సోదరుడౌ కృష్ణుడేపు । డీచుహి నాపిన్నతండ్రి । కామితఫల
ప్రదుడు ॥శశి॥ రేవతి జనన । ప్రజ్ఞా విలాసినియాసతి ॥రే॥ హావభావ లలి
తాంగి మాయ త్ర సుభద్రయు రణజయ । కోటదుండు నాదుమామ భూ
వరుడజానుడే ॥శశి॥ యేలును దయతో । మానాల పారివాసునక ॥నే॥
బాలామణులగూడి యాటపాటలు స్వచ్ఛమ మరుసీ । కోలలకోర్వక వరు
నిక । గోరియు నరుడెంచితి ॥శశి॥

వ॥ సఖి చంద్రముఖి.

చె-వ॥ అమ్మా శశిరేఖా యేమియాజ్ఞ.

శశిరేఖ.

సీ॥ నాజనకుడిల ననుగన్న మాత్రమే । జవ్వనినై యుండు సరణుగడొ
తరుణి నానుగిగు పురుషుడెచ్చట లేదా । పరిణయంబుకు లగ్న
బలములేదా । పాతులే రాచకొమాదుని గనబోయి । తడసిరాకున్నదా

పుకమిహాన । సర్వేశుడై నమస్కార మన్యులకెట్లు । యొనరితువని
మాసి యున్నజేమొ । యెట్టికారణ మొక్కొ నీవట్టివార్త । లెల్లయే
మైన దెలిసున్న యెరుగబల్కు! బాలయెన్నాళ్ళు నేనిట్లుజాలిపడుచు ।
మరుని బాకి నేనొర్తు సరసిజాతీ!

ప! నెచ్చెతీ మజ్జనకుండు నన్ను గన్నడుగాని వివాహంబు గావించ
కున్నడు కారణంబేమొ లట్టివార్త నీవేమైన ఎరుంగునువా వక్కాణిం
చుము.

చెలియ వాక్యము.

ప! బాలికాముగి నేనట్టి వాస్తవ్య మెంతమాత్ర మెరుంగ కున్న
దాన పిమ్మట నేనంతయున్నరింగి నీకుం దెలిపెద గాని కొంతతడవు తాళి
యుండుము.

శశి - ధర్మ.

తరుణిరో మరులాయెనె తాళజాలను । మరుడు పుష్పకర పరం
పరల మింతయు లేక యురమున । గురియనాగెనె ।త! చల్లగాలియు
వీచెనే మది తల డిలెనె ।చ! మొలగంధిరొ పాపించుడు! డల నన్ను గనితా
నెలకళల వహించెనే ।త! మగువరో తనువెల్ల జూడ గగురుపూడిచెగదె ।
వగలు రాత్రి) నిదురలేకా వగలకానీకై మనసులో । వగవ నాయెగదె
తరుణిరో మరులా ।త! గోలరో నాప్రియునిదేవే కోవమేలనె ।గొ! శీలుడొ
మానాల పోరి నీలవర్ణు డాంతొనీకు । మేలొసంగుగదె ।తరు!

ప! సఖమణి నేనెంత వేడినను నాపై కరుణింతలేక యున్నది యిది
న్యాయమా.

చెలియ - ధర్మ.

ఇంతి మరులేర !నో! యింతి చామంతి పూబంతి పూబంతి ।యి!
యిండు పదవ మందగమన తొందరేలనె । చాన మదిలోన భ్రమబూనా ।
మేలొనా ।యిం! ఆచక మదినీ చలం తోచనివనె లె ।తి! యీచలమా
నీచుల మారాజకులము కిదిన్యాయమె ।యిం! చ సిగమానాల పోరితుడేలు
నేవారి । నాకీ వొయ్యారీ సుకుమాతీ అజానారి ।యింతి!

వ॥ తల్లీ నీ వెంతమాత్రము ధావంశపడకుము వివాహంబైన పిమ్మట
నీకోర్కె సిద్ధించగలదు తాళుతాళుము.

శశి-వ॥ చెల్లీ నీ వెంత బుజ్జగించినను నామానసంబు నిమిషమాత్రము
నిలువకున్నది గదా.

ఉ॥ కోకిల రావముల్ చిలుక | గుఱులు పల్కులు చల గాలియున్
రాక సుధాంశు మేల్కళలు | రంజల తుమ్మెద నిండుగీతముల్
వ్యాకుల మొంద జేయనిదు | రందున చిత్రము లైన స్వప్నముల్
నాకు గనంబడెన్ వినవె | నాఁమితారి యిక్కేమి జెప్పదున్ |

వ॥ తరుణీ నామనంబున నిట్టులుండ నీమోహ తాపంబు నిక నేనె
టుల భరింప గలదాన.

సఖిమణి వాక్యం- వ॥ ఓహో బాలికామణి నీ వెంతమాత్రం మదన
తాపంబు భరింపకున్నదానవు కొంతప్రాద్దు వన విహారముజేతము నీ తండ్రి
సెలవుగొని రమ్ము పో పొమ్ము.

శశి-వ॥ సరి మంచిది నీవన్నట్టులనే మజ్జనకునాజ్ఞగొని వచ్చెద నీ
విచ్చటనే యుండుము.

సఖివాక్యం-వ॥ శీఘ్రంబుగ రమ్ము పో పొమ్ము.

యాదవసభ:-

శశి-వ॥ యదుకుల తిలకా కరుణించు దేవా | దేవా బోవా |
కానలేవా |య॥ సందియమును లేదను నాడెందము నానందముకా | వంద
నములు వందనములు |యదు॥ కోవిదాగ్రాణి వినుత శేవతాగ్రాణి | భావ
మునందునన్ నిను ప్రస్తుతించెడన్ |య॥ నావిభుడవనీ మానాలవతి వనీ |
భావితున్ శేవి తున్ | దేవదేవనిన్ |య॥

శా॥ ఎన్నోజన్మము లెత్తి ప్రీతిమెయిము | న్నేజన్మ మందైనన్
ఛెన్నొండగను భాగ్య మెవ్వరిలలో | జెందంగ లేరై రిజల్
విన్నాజెంబగు నీదుగర్భముననా | విరూఢతనైయుంట న
న్నెన్నంగగ దరమే పితా మహునకున్ | యీనాడె భాగ్యుఁడెల్లన్ |

ప॥ తండ్రి సర్వలోక శరణ్యుడనగు నీగగ్గంబున నుద్భవించిన నా భాగ్యంబెంతవచ్చును. మిమ్ము నేమిని నేపతి సంతోషించితి మికిదే పంపనంబు లాచరించు చున్నదాన కటాక్షించుము దేవా.

బల-ప॥ అహహ సంతోషము సంతోషము.

దర్శు.

రమ్మరమ్మ బాలికే రమ్మ కుటిలాలికే । సమ్మించితి నీవాక్యము పకువామదిక ॥ ర॥ అమ్మాయి నీకేమి అపేక్ష గల్గెవ । తెల్లన్న తెప్పింతు యిమ్మన్న నిప్పింతు ॥ రమ్మ॥

నీ॥ చూత ఫలంబులో నీతా ఫలంబులో । ఖర్చార ఫలముగా కంబుకంతి అరటి పండులూ మంచివౌ దాక్ష ఫలములో । శర్కరా పూపర సంబులొక్కొ । చిత్తరు బాహ్యులొ క్రొత్త పూకెమ్మలొ । చిత్రాంబరంబులో మిత్రిగతులొ । వలసిన భూషణాభులొ సన్నరిమెళ । గంధంబులో మేలు కందుకములొ । ఇందులో నెట్టి వస్తువు లందునీకు ప్రితి గలదొ వచించుము ప్రేమతోడ । శీఘ్రమున నీకు దెప్పించి చేతి కిత్తు । తల్లి వీవె గుణవతీమ తల్లి వీవె॥

ప॥ బాలికా నేతెప్ప ఫలంబులలో నీకిష్టం బెవ్వయో వక్కాణించుము. నే దెప్పించువాడ.

దర్శు॥ నన్ను గన్న తండ్రి నా మూలధనమ । కన్నులార నిన్ను గన్న మోదమాయె ॥ నన్ను॥

నీ॥ భాగ్యశాలికిజూడ ఫలము లెన్నియునున్న । పతి ఫలంబుకన్న ఫలము గలదె । పైభూషణము లెన్ని వడతికి గలిగున్న । పతిభూషణముకన్న ఫలము గలదె । బంధువు లెందరు పతివ్రతాంగనకన్న । పతిబాంధవముకన్న ఫలము గలదె । సఖులొదరున్నను సరిసీగు హాక్షికి । పతి సుఖత్వముకన్న ఫలముగలదె । అన్నిటికి మూల మాతృశు డనడి ఫలము । అట్టి పతి ఫలమ్ముచు గోరుకట్టి సతికి । కరణలామలకముగాదె పరమపదవి । నీకు దెల్పనిదేది సుశోక చరితా॥

ప॥ అట్టి పతిఫలంబుగాక వేరొండెద్దియు గోరునదిలేదు గావున వివాహంబు గావించునదియే కర్తవ్యము.

బలధదీ ఉవాచ.

ప॥ ఆహహా యుద్ధవా నా పుత్రికా రత్నంబు సుగుణంబు లెంతన
వచ్చును యెంత భాగ్యంబున్నను పుత్రికా భాగ్యంబుతో నమంబు రాదు
గదా.

ఉ-ప॥ దేవా భక్తజన కామధేయవాః నన్ను స్మరించినవారలే నద్దు
జైశ్వర్య సంపన్ను లగుదుని విందును కాన తమ గర్భంబున జన్మించిన
పుత్రాత్మలు నద్గుణులుగాక యుందురా మీనాత్మిక గుణంబుల కెల్ల
వందనంబు లొనరించెద స్వామీ.

బ-ప॥ బాలికా నీన్మదు మధురోక్తులకేను సంతోషింఁదాడ గాని

వాదం.

బ॥ ఇతి నీవివాహమేను । యిదే సమయము గావించెద ॥ఇం॥
కాంతునిగా యెవ్వని నీమతనమున గోరితివా । వంతదెల్పువానిని గావించు
నీమనోహరునిగ ॥యం॥

గీ॥ మత్స్యయంత్రోమేసి హహిత కీర్తితానహించు । రాజనరుల నిలకు
రాచిలతున । రమణతో న్వయం వరంబు సాటింతున । తెల్ల నీయభీష్ట
మెల్ల జెపుము॥

ప॥ పుత్రికారత్నమా నీకిష్టంబెద్దియో స్పష్టంబుగా నీ చిల్కవల్కు
లం బల్కుము తత్కార్యంబు నెఱవేర్చెద.

శశి॥ దానవారి మీయాజ్ఞ ॥దా॥ మానసమున మానజాల ॥దా॥
గానలోల మీకిష్టముగానివాని నేనొల్లను । నేను నాయదను భాగ్గింతులు
బూనజాల చాలునయ్య ॥దా॥

నీ॥ జనయిత్రీజనకులు సాకారబ్రహ్మస్వ । రూపులై యిలతన దావుగలుగ
వారిఇష్టంబులవారిం చి దుర్బుద్ధు । లున్న మదగునైననన్నవృత్తి । అది
గాక నీధర యాడుదానను నాకు । తగునయ్యయిట్టి స్వతంత్రబుద్ధి । భగ
వత్స్వరూపులై బరగుమిరెట్లుల । వర్తించుమన్న నేనొర్తుగాని ।
మిమ్ముకాదసయొందు వాక్యమ్ముబలక । మీయనుజ్ఞ యుదాట నన్య
యమతిని । మీశయిష్టంబయగువాని నాకుపతిని । చేయుమిక నాకిదే
మంచి క్షేమమయ్య॥

ప॥ తండ్రి మీయిష్టంబున ను వ్రతంచునది పోవన్న వృత్తిగాని
స్వతంత్రంబుడెలదు కావున మీయి మే నాయుష్టము సుదేహించకుము.

బలరామ ఉవాచ-వ॥ ఆహహా ముద్దువుతిగిశాఠత్నమా నీవల్కు
లెల్ల నామనంబునకు అమ్మతనార-బులె చిల్కునన్నవిగదా.

బ॥ బాలాసుఖీ-లీలా వా॥ శే॥ గనించనచ్చుక ॥బా॥ మేలగ
నింతనవచ్చున ॥బా॥ మేలక మే గునీ వాగ్దానంబులా వేదోక్తులబోలి
యుండె నామదిగుణజాల చాలమోదముయ్యె॥

ఉ॥ నారీలలామనీవిధము । నన్ భజియించు వహత్యులెల్ల సం
సారవిముక్తులయ్యెకలు । పంబులబాసియు నాదియోగులన్
జేరిసుఖంబుతత్పదవి । జెంది సుఖంతురుగాక నన్ను సొం
పార భజింపనట్టి మహా । పాపిజనుల్ శ్రవజెందకుండురే॥

ప॥ బాలికానని నన్నుభజించుచున్న నీవంటి ప్రపన్నులకెల్ల
సౌఖ్యంబు లొసగురుచ్చటకయ్యెకదా నేనవతరించినది సరిమందిది నీయిష్టం
బగు పురుషుండే నీకుభర్తగా గూర్చెద నమ్ముము

శశి॥ ఏల పెంపుజేసెదరీ త ॥ప॥ శీలమెరుగ బాలనునె ॥ప॥ లాలిత
మా మీగుణజాలము లెన్నగజాలని । గోలనునను మనుచుమిమానాల
పురిశ్వర యీశ్వర.

ప॥ తండ్రి అజ్ఞానరాలనగు నన్నింత పెంపుజేసెదరేల మీకిదే నను
స్కరించెద కటాక్షించెడు.

బలరామ ఉవాచ-ఉద్ధవునితో.

ప॥ ఆహహా యద్ధవా యిట్టి కన్యారత్నమునకు సుయోధన
పుత్రుండు తగినపురుషుండగునా యోచించవల్కము.

ఉద్ధవుడు-ప॥ దేవా జనార్ధనాగ్రజా నీవా దుర్యోధనుతో వియ్యం
బందనది విశ్వయమా? యేమో.

బలరామ ఉవాచ.

ప॥ ఏమీ పరిత్రవర్యా నీకేమో సుదేహముగా బల్కుచున్నవై తే
ఇదు కెవ్వరైన కార్యవిఫలత కెత్తింపియు డిరా స్పష్టంబుగా బల్కుము.

శశి-ప॥ తండ్రి అదంతట్లుండనిమ్ము వొకమనవి.

బల-ప॥ బాలకీ అట్టి మనవి.

వాదం - వనముజూడకాంక్ష గల్గెననుచేదయన్ | జననియాజ్ఞ
గొనివచ్చితి జనకనీవికనాజ్ఞయిమ్ము | పరిచారికలనుగూడియు | పనివిని
యెడ కొంతపొద్దు ||వనము||

ప|| జనకా మన యుద్యాన వనము జూడ నామది గోరుచున్నది
సెలవాసంగుము నేబోయి మరల శ్రీఘ్రిమున వచ్చెద.

బ|| తల్లీ నీవిటుల గోరజెల్ల దేమదిక ||త|| మొలగంధి రాణి
వాసమునను సౌఖ్యముగనుండక | యెల్లమృగములున్న చోటికేగిచరించుట
వలదె ||త||

ప|| తల్లీ నీవతిసుకమారివి ఘోరమృగములున్న చోటి కరుగ
వలదు అంతఃపురమున సుఖమున నుండుపొమ్ము.

శశి|| మీకటాక్షమున్నబాలునాకుమేలగుక | లోకనాయకుడవునీవే
లోకలోచనుడవునీవె నాకల్యణమిమ్మెన్నగజాలరు బ్రహ్మాండ్రాలు || మీ

ప|| తండ్రి సర్వవ్యాపకులగు మీకటాక్షమున్న నాకెందుబోయిన||
భయములేదు గాన సం దేహించక వలకుము.

బ|| ఇంతినివిటులనమదికేమితోచదే | కాంతలునిజగృహమువిడచి
కాననమునచరియించుట | ద. తియానయిదియు రాచధర్మముగాదనవిందును||

ప|| నామిద్దు రత్నమా నీవిట్లుబలుకుచున్న మనమానకెటుదోచకు
న్నది యాడువారలు నిజగృహమువిడచి వనముచరించ రాచధర్మముగాదు.

శ|| నీలగు శృంగారవసము వేయు కారణముబాలుర కెల్లను కందుక
కేళికోసరంబుగా దె | నీలవసననీవిటులనబోలునేవ్యాయము యీధర ||

ప|| మీవంటి ధగ్గ ప్రభువులు శృంగార వసములు వేయునది మా
వంటిబాలురు చరించి పొద్దువుచ్చుటకేగదా తెలిసియుండి యిటులబల్క
న్యాయమా.

బ|| ఎంతజెప్పినను వినవికయోమి నేతునే | కాంతరమానాలపారి
కంతుజనకుడేలునునీ | వింతలోనటుబోయిరమ్మి | వేవేగను తడవుండక||

ప|| తల్లీ నీవిస్వడే సమావయస్కులంగూడి వనవిహారంబుసల్పి
శ్రీఘ్రింబున రమ్ము యాలస్యంబు వలదు.

శశి-ప|| తండ్రి మీరన్నటులనే శ్రీఘ్రింబున వోయివచ్చెద చింత
చేయకుము.

బల-వ! సరి నెట్లము. (అని నిష్క్రమింతురు)

శశి-చెలలనంక నాచి-వ! నచ్చెల్లీ నీవాకసారి యిటురమ్ము.

చె-వ! అమ్మా శశిశిఖా యేమి విచారము మీతండ్రిగారి సెలవు గొనివచ్చితివా లేదా?

వాడు-శశి! ననవిహారమా నల్పబోధము వారిజాక్షిరొ రాగదే! జనకునాజ్ఞ వహించితిని నజ్ఞులు మెచ్చిచిత్రోవిదే ||వన||

వ! సఖి నీనన్నటులనే జనకునాజ్ఞ గొని వచ్చినదానను శృంగార వనంబున కేమార్గమో పోదము రమ్ము.

చె! నారీమణి రారమ్ములు శృంగారవన బిడె ! చారుతర వృక్ష ములుగల వింపార కన్నులగను మిడె||

వ! అమ్మా శశిశిఖా వనము బోవుమార్గమే వనమార్గము సమీపంబునకు వస్త్రమి చిత్రవిచిత్ర బులగు వృక్షములున్నవి యిదే వీక్షింపుము.

శశి-వ! అపాహం సఖిమణి యిదెంత విచిత్రము.

దర్శు-శశి! మల్లెమొలలు గోదామా క్రొమ్మొడిచగ దాల్తమా! చల్లగాలియివీవ సొక్కుచు పల్లనాసుగ గొల్తమా!

వ! సోదరి నీవిదే మల్లెపుష్పంబులనెల్ల మత్సిభారత్నంబునం ధరింపుము సంతోషించెద.

శ! కీరవాణిరొ చూడవే సుసీరుహంబుల నీవిటు కేరుతుమ్మెద పిండుజమ్మను గీతముల సరిలేవెటు.

వ! నుండరత్నమా నీవిదేకమలాకంబుల జూచితివా తుమ్మెద సమాహంబెల్లను తత్ఫలరసంబు గ్రోలుచు మనోహరంబుగా జమ్మని మోతలిడుచున్నవి గదా.

శశి-వ! సరి బాగానున్నది.

శ! శారితా కోవెలు గూయగ సంతసించెనే నామదీ ! యేరికెన్నగ వశముగాదిది యెంతచిత్రమును నున్నదీ!

వ! అమ్మా భగినీ యిదే చిలుకలు కోవెలు పల్కుచున్నవి వింటివా తద్రసంబునకు నామనంబతి సంతోషించుచున్నది గదా.

చ॥ యింతిరొమానాలపురి శ్రీకాంతు నిజవాసంబిదీ । దంతివరదుని
కివ్వనాంతరమున కెంతో సౌఖ్యంబై చది ॥యి॥

ప॥ అమ్మా యీవనాంతంబు శ్రీహయే స్పృశించెను గాని పితా
మహుండు స్పృశింపలేదు వీనినిఁగించి ఇంద్రాదుల కశక్యమై యున్నది
నేనేమి చెప్పదు.

శశి-న॥ సత్యము సత్యము సహోదరి యింకా యీవనవృక్షంబులు
నానావిధంబులుగా నున్నవి వీటి నామంబులం జెప్పెద వినుము.

సీ॥ మందారమకరంద మాధుర్య సములె । యిందీవరాక్షసీవిదుగాచూడు
చంపకపున్నాగసంపెంగ తరువులె । చందన గంధి నీవందిచూడు । సాల
రసార విశాలామలకములె । నీలజీమూలేవేణిదుగాచూడు । కర్పూర
కుంకుమాగరు వాసనలు నివే । మల్లికా వృక్షల్ మగువచూడు॥ కుండ
కుట్టుఃసులు నివే కుందరదన । కోకిల స్వరముల జూడు మాకనమున ।
రాజహంసల నిదోచూడు రాజవదన । శారికాకీరములజూడు చంచ
లాక్షి॥

ప॥ చంద్రముఖి యిట్టి కనాంతరంబు రాత్రింబగళ్ళు వీక్షింపుచు
న్నను ప్రేమదీరకున్నది నిందొక్క ఊణంబు విశ్రమింప వలయును.

చంద్ర-ప॥ అమ్మా బాలికా నీవన్నట్టలనే కొంత ప్రొద్దు విహరిం
తము గాని యొక మనవి.

ఉ॥ ఇందుని భాననా పినవె । యేనొకటిందు వచింతు నివృద్ధి
చందన వృక్షరాజమున । చల్లని నీడల గొంత ప్రొద్దు మే
ల్కందుక కేళి సల్పుటకు । కామిని నామది గోరి యుంటిగా
సంపియ మీవు జేయకను । సంతస మొందియు రమ్మవేగము॥

ప॥ సుందరీమణి మన మీ చందన వృక్షంబు కిందను కొంత తడవు
పూబంతు లాడుకొందము రమ్మ.

శశి-ప॥ సరి మంచిదట్లునె యొన రమ్మ బంతులం దెమ్ము.

వాదం॥ చం॥ అంబుజాక్షి యీవనవృక్షములన్నియును । కంబు
కంధరి నాదు పల్కులు । కాదనకు మిగిలినవలయు

ప॥ సఖిమణి యీ యాటబంధు నామాటబు యీటకంబు లనవు
గదా యటలైన నేనొప్పను.

చ:-వ॥ అమ్మా శశిరేఖా నునమెల్ల అన్యోన్యము రాగంబున కూడియున్న వారము అందఁ జెందుకు నేనిదే పూబతులగొని తెచ్చితి గనుగొనుము.

ఇందువదన మందగమన । శండుశంబు లిదొసఖ । యందుకొనవె వేసెదను యానంద మొందుచును సఖ॥

వ॥ యేమిబాలికా యాడగానిదానివతు బంతులుదప్పి విడిచెదవేల.

శశి-వ॥ చెలీ నేనీ యాటాడక చాలాకాలము జరిగెను కావున మరచినట్లున్నది. యీ యాటిట్లుండనిమ్ము.

శశి॥ ఇతైరుండు చాలు నింకొక నెత్త మాడుదమే సఖ । పాత్తు గూడి చౌట లాడుదమెత్తి హస్తములూ సఖ॥

వ॥ మనమెల్లను రెండు రంగముల వారమైయుండి చౌట లాడు కొందము రండు యీ యాట నాకతిప్పియుంటై యున్నది.

చ-ద్రో-వ॥ సోదరీ శశిరేఖా యీయాట నాకవిము లేదు నేనొక్కటి జెప్పెద వినుము.

చ॥ నీతితో మనమిందు దాగుడుమూత లాడుదమే సఖి । క్రితితో నీకిత్తు మమ్మా చూతఫలములేదో సఖి ।నీతి॥

వ॥ శశిరేఖా మనమిదే మహా సొంపగు దాగుడుమూత లాడుదము రమ్ము నీకిదే తియ్యని చూతఫలము లిచ్చెద.

శశి-వ॥ సరి యివిట్లుండమ్ము గాని.

శశి॥ చిలుకలు కోవెలలు తరువున బల్కుచున్నవదో సఖ । అలరు విల్లుని మమశరము లాకులు జెందెమీదికి ।చి॥

వ॥ సఖమణి యిదో యావృక్షము పైనుండి చిలుకవలుకులుకోవెల కూతలునా మనమునకు సంభ్రముగా నవ్నవి మదన తాపం బంతురించెగదే యిక నేనేమి నేయుదాన.

చ॥ బాలసీవా జోలి మరువుము వేళగాదివుడూ సఖి । గోలరో మారాల పురిహరి మేలొసగు నీకునతి॥

వ॥ హే కాంతామణి నీవెంతమాత్ర మాదెన చిత్తముంచవలదు నేనొక ముచ్చట జెప్పెద రమ్ము.

శశి-వ॥ ఓహూ నుందరీమణి నీ జెన్ని బల్కితను నామనంబు

క్షణమాత్రింజన మదనతాపము భరింపజాలకున్నది నేటి రాత్రింబెట్లు వెళ్ళునోకదా.

చంద్ర ప॥ అమ్మా యిదేమి మూర్ఖత సీసల జవ్వనులము మేము గామా మామనంబు నిప్పుటెట్లు నిల్వకుండుటెట్లు.

తనలో-శశి-దర్శన.

మదన బొరచదనా బొరమదనా నీకదనా మోర్చెదరా నదనము నకు ॥మ॥ శ్రీరవణుల బాధించుట మేరగాదురా । కూర । విచార । మిదేరా । సుధీరాత్మ మదనా ॥ను॥ బాలనురా నాజోలిసీపు మరువరా । తాళ । సుశీలా । యిదేలా రక్షలోలా । మదనా ॥బొ॥ మందయానలపై మోహ మొందుటెలరా । యదుగో వి.దూ । ఆనందుడో నేచూచి ॥మ॥ యేలగలదు నుమ్మినక మానాల పురిదొర చాలు నీవేలు కృపాబుడవు టొప్పు ॥మ॥

ఉ॥ శూలిశిఖాభ నేత్రమున । సోలియునీదు మనంబులో దిగుత
చాలవహించక సూజన । సంగతిమీరి పతివ్రతాంగనా
శేలియు గొరుచున్న నిను । క్రిందుగ శేయక శౌరి మాయడక
యేలకృపాధ హీనుడయె । నిక్కము దెల్పవె నీవు నచ్చెల్లి॥

ప॥ హే మన్మథా నీకిట్టి దుర్వ్యసము కూడదు యూరకొనుము. (అని చంద్రునుద్దేశించి) అవాహ చంద్రా సీపై నను బుద్ధితేక ననుబాధింప బూనితి విదిధర్మమా.

దర్శన-శశి॥ చంద్రబోవరా గుణపాండ్ర మొక్కెను ఋతేంద్రమా । ఇంద్రావిలాస పురంద్రీ సుపుత్రాసురేంద్రానంహార । దయాశరేంద్రాధీరమనశ్శాండ్రమ॥చం॥ కాంతామణులపై నీకింతకనమేలరా॥యింతనిరయలేలమంతనముననింతవత్తమా॥చం॥ నీచలదనముగని యూచించితిరానీ॥ నీదిగాదు రానిధ్యము లేదు యోచనా ॥చం॥ బాలనురా విరహమున కేను దాళజాలరా । శీలధాత్రి మానాల పురిక నన్నేలుమాచంద్ర॥

చ॥ పరమ పతివ్రత స్వగురు । భార్యగబొంది యఘంబుజెంది సదురుగా శిషిచగా కళల । గోల్పడివాపుగదా శశినిరంతరము మహారాజాత్మయను । దప్పక నోరు నా నుండువె నదు మ్మరిపుటనులో విధింపుచున । సాధ్యుడవైతివిదేల చంద్రమా॥

ప॥ ఒకే చూడూ ఇకనైనను బుద్ధిమంతుండవై హాళిహొమ్ము లేక గున్న శషియించెద. (అని వాయువు సుద్దేశించి) హామలయాశుగా నీకింత నాపై పంతుమేలరా.

దర్శనశిశి॥ ఏరా పాశిసమీరా నీడి మేరగాదురా । భారమా నాపై నీవిష్ణుడు తేరరాకురా ॥యే॥ చాలా నీడిచేలా సేసిక తాళజాలరా చాలానిక బ్రతిమాలితి నాజోలిమరువరా ॥యే॥ ఏలూనక నూనాలశ్రీహరి చాలముదమునా । గోలాపై దుస్సేలా నాటిది ఏలుగాదుగా ॥యే॥

ఉ॥ శ్రీపతి తానుసర్వమయ । జీవులకెల్లను మేలుజేయ ॥
జ్ఞాపని పూర్ణగానినను । సర్వస్వతిత్తున జేసియంచెగా
జీవని జేయుమంచు నియ । మించినదా సతీజాతికిర్ధరక

తాపము లిచ్చుచుండుటిది । ధర్మముకాదుర మాగ్రమానసా॥

ప॥ హే వాయుదేవా ఇకనయిన నన్న విశిచహొమ్ము నీకిదే నమ స్కరించెద (అనుచు నిట్లుండ)

అభిమన్యుడు ప్రవేశించును.

అభిమన్యవాప్యముడా ఘనుడా । శాభగ్రీక్షిత సుభద్రీపుత్రుడా
ఇభాతినన్నుత శుభదాంఘ్రులు సౌరభసంబున నెత్తు । యిలవైరి భటు లవిద్జింతూ । త్రిభువన జనులతిప్రభుడవనభాను । ప్రభదనర్చుశుభద్విరు డనే యు॥ నీతికోవిద సంఘుతప్రభ్యాతి । గాంచ రణకౌతూహలుడను॥ని॥
నీతిచెలగ పరశ్రీలనల్ల నిజమాతలనుచుజాతు । యిల దుర్నీతుల తెగ వేత్తు । భూతనాథునకు ధాతక వెరువని । చాతుర్యుడ సతిశౌర్యధుర్యు డను॥అ॥ శీలగుణబాలుడనురా । మానాల పురీశుండేలును నిరతము । మేలగు కందుక కేళినల్పుటకు బాలురతోగూడి । వనితో । చాలనాట లాడి । యీలీలను తియ్యనిబూడేనెయు । గ్రోలివచ్చుటకు కోరివ స్తినిలు॥

ప॥ మంత్రీవర్యా !

మం-ప॥ హే ప్రభూ యేమియాజ్ఞ.

వాద-ల॥ శృంగారవసముజూడ । శీఘ్రంబుగా బోదమా । పొంగి నానామృగముల పాలుపొంద వ్రేతమా॥

ప॥ మంత్రీవర్యా మనమిప్పుడా శృంగారవసంబున కేళిక్రూరమృగం బులనెల్ల సుహరించి కొంతప్రాద్దు యాటలాడుకొందము నీవు రాగలవా.

మ॥ అభిషన్యా సుజననన్యా అవసీశవశేన్యా । అభిమతముయట్టులున్న నరుడెంతను పుణ్యా॥

ప॥ మహాప్రభో మీయాజ్ఞతో మీమెబడి వచ్చుచున్న హాసము వదుండి.

ఆ॥ అదుగదుగో వనస్కగములు మదమెక్కియున్నవీ । వదనైన భాణములచే వధియించవలెభుఁ॥

ప॥ ముత్రిశేఖరా యిదో వనస్కగంబు లతినదోస్త్ర తలై సుచరించుచున్నవి కదా వీటిని సంహరింపునము ఆయుధంబులం దెమ్ము.

మ॥ నానావిధ ఆయుధములు పూని గైకొనుడిదా॥ మానత్వామున మృగముల మర్ధించా వలెనదో ॥ గానా॥

ప॥ రాజోత్తమా మీరిట్లు ఒల్కుచున్న ధ్వనివిని మృగంబులు వెరచి వెళ్ళును గావున మానత్వామున నేయుండి సంహరించుడు నేనిదే ఆయుధంబుల నందిచ్చినాడా.

అభి-ప॥ ప్రధానిశేఖరా అదట్లుండనిమ్ముగాని యొక విచారమున్నది యిటురమ్ము

మంత్రీ-ప॥ అయ్యా అదెట్టి విచారము.

ఆ॥ పొంచీ యిందెవరో చెలులుచనుడెంచి యున్నారూ । గంచీ నది యించునాతో కనులా కింపెనరు॥

ప॥ అహహా యిచ్చోటికెవ్వరో సుందరీశ్నములు విచ్చేసియున్నట్టుగ యున్నవారు యెవ్వరో తెలిసికొనిరమ్ము. అనుచున్న చూచివచ్చి.

మంత్రీ॥ ధరణి మానాపురి దైత్యాధిస్థితా । సరసీరు హాక్షియైన శశిరేఖయో నృపా॥

ప॥ హే రాజేంద్రా వీరైవ్యరోయని వక్కాణించుచున్నవే మన బలరామన్వామి పుత్రికయగు శశిరేఖగాదా చూడుడు.

అభి-ప॥ ఔనాను నేడుగదా నాభాగ్యంబు ఫలించినది సరివీటిటుండుము నేనాహోటివద్దకేగి యొకమోట బల్కివచ్చెద. (అని సన్నిధికిం జేరబోయి) శశిరేఖ సౌందర్యంబునకు మెచ్చి అహహా యీ కన్యారత్నంబెంత సౌందర్యవతి దీని వర్ణింప బ్రహ్మాదులకు శక్యంబుగాదు.

సీ॥ ఈరామముఖమున కెవరాక చిందుగ్రిండు । జంకి యింతింతకళంక మొందె యీసతీ కుచములతో సరిరాలేక । చక్రవాకము లాకనమునజేరె ।

యీనుండనీ వేణితో సాటిరాలేక । భృమరముల్ కమల నాళముల
జేరె । యీకలకంఠిని వీక్షించి హరిణులు । తమ్ముతాపాదిగి గహ్వర
ములుండె ॥ రమణి రదనంబుతో సరిరాక మల్లె । వట్టలంబులు విక
సించె కోమలాంగి । లలిత స్పృదులాంఘ్రి కరయుగంబులను గాంచి ।
వలవములెల్ల కఠినత బరిగియుండె॥

దమ్మ-అబ్బి! చెలియనిటుగన్నా మిన్నా మదిభృమరజెందితిక ॥చె॥ చెలీ
సరసమందలీ । వినుత యగ్రులీ యాభూరలీ ॥చె॥ తిరుణి ముఖమిందూ
యిందూనరిగనిమించెగా ॥త॥ సరి ఇది । వృక్షోదరీ । మహిత సుందరీ కంబు
కంఠరీ ॥చె॥ కలికిచనుటంచు తెంతో గవీగాంక్షించితిక । లలితాంగి సర్వలీ
విషయమందలీ । నేణికుండలీ ॥చె॥ తిరులను బోలు విలువ్యదూరక పద
ములు । క్షీతి । దీనిన గతి । జూచి భవమసిత యాను సమృత్తి । చెలిని
యిటుగంటి ॥చె॥ ధగణి మానాల పోరివారి కరుణించుగా । వారి కలుష
సంహారీ తీవజనదరీ విషయ ద్రివ్యురీ ॥చెలియ॥

శా॥ మున్నేపున్నము జేసియుంటినొకొర । న్ములంబునక జేసిబల్
చెన్నొండక ప్రియభాగ్యగాగయమిం । చెట్టబ్రహ్మనాకీ సతిక
కన్నల్ చన్నులుమున్నరుల్ ముఖముత । తామంబు ప్రాయంబునే
కన్నారకగని భ్రాంతి నెంచెనియా । కాంతేమి నకబల్కునో॥

ప॥ ఓహూ నేటిట్లు యోచించుచు యూర్కొన్న ఫలంబు సిద్ధించు
నెట్లు యడుగనది కన్నతల్లియై యన్నభాగంగదన విందును కావున
యిక్కంతా శిరోమణి నొకవారి చలువరించెద (అని శశిరేఖతో) హేసుం
దరీ రత్నమా నీవాకసారి యిటు వీక్షించుము.

శశి-తనచెలితో-వ॥ అమ్మా వీరెవ్వరో స్పష్టంబుగా దెల్పుకొనుము.

చెలి-ప॥ సరిమందిది అయ్యో మీరెవ్వరు.

అబ్బి-వ॥ నేను మీదొరను.

చెలి-వ॥ అమ్మా వీరెవ్వరో కా॥ మీదొర ననుచున్నదే.

శ-వ॥ సరి నీట్లు బల్కుచి న్న కారణంబెట్టిది యింతిడు వన
యభిమన్య మహారాజా యేమి॥

చెలి-వ॥ కావోలు.

శశి-వ! ఆహా నేడుగదా యీ మోహనాంగుని నాకన్నులార
వీక్షించితి సరి.

దశ్య-శశి! ఆహా యీ సుందరా కారుని జూచినది మొదలు | అంద
ముగా భ్రమ జె దితిగానానందమామెహా || ౮ || మేలుగ నిలిసితిమరుకేళి
గూడి ననుగూడిననుజాలు | సేటాగనిండుడేలేనిస్వర్గామేలబడదుగా || ౯ ||
కాముని బోలుతని కౌగలించిననుజాలు | కామించిమామోద గంధంబు
లెల్ల గాంచబడదుగా || ౧౦ || కారుణ్యుడు మానాలకొరి కరుణజూచి నను
జాలు | ఆరూఢి సౌఖ్యంబులంది ప్రమోదము సందనొనుగా || ౧౧ ||

సీ! ఈమోహనాంగుతో మారుకేళియు | సల్పకోరనిసతి జన్మమేల | యీ
సుందరుని కౌగలించియు కెమ్మోవి | గోలని యామంచి కోరికేల |
యీరాజమాళితో నింపొందబడుకని | బలుక నేర్చియు మృదు పెలుకు
లేల | యీ మనోహరునితో ప్రేమాకీశయమున | గూడియాడని
నృధా యాటలేల | యిమ్మహాత్మునికని కన్యనిచ్చి పెండ్లి | జేసికత్పా
దతీర్థంబు జెందివుణ్య | మనుభవించని వియ్యంబు గొనుటదేల | జనకు
డెరుగడు యీమహా ఘనుని మహిమ!

న! నభీ చంద్రముఖి యిమ్మహాత్మునకు నన్నిచ్చి పెండ్లిసేయక
నాతండ్రి పాపాత్ముడైన దుర్యోధనుని పుత్రుని కివ్వదలంచినవా డెదంత
న్యాయము వింటివా.

చెలి-వ! బాలికా పూర్వానుభవంబున్నట్టు లొనుగాని యిట్టి విచారంబు
లెవ్వరికిం జెల్లవు యేలా నీకిట్టి దుర్భ్రమ యూరకొనుము.

అభిమన్యుడు (తనలో)

వ! ఏమీ యిక్కంతామణి నేబల్కుమన్నను మర్చిబలుకకున్నదే
కారణమేమో విచారించెద (అని ప్రకాశముగా) మనోహరీ మనోహరీ.

చాదం.

అ! కలికినీ చిలుకపలుకులనుబల్కు మిందునొకసారి | వినవలదితినే
నొయ్యారి | నావలపుదీర్చవేకోరి | పెంవలరు మన్లధుని బాధకోర్వ || ౧౨ ||

ఈ! కామినినన్ను సేవిభునిగా పరియించియు మారుకేళిలో! నామదిత్పపి
జేసివినయంబునబంపుమి సేకుమేలగుక | యేమరచాలనింకనిను యేసభిమన్యు
డమేనబావనై | కామునిజోలుదుక పరుడగానుమీ భవనైకమోహిని!

చ॥ మనోహరీ శశిరేఖా నీపియమిశ్చండఁగు యభిరన్యూడ నిలో
నినుగోరి యిచ్చటికి ఒచ్చెసిరాడ నికన్నులార వీక్షింపి యొకసారి కాగ
లిమ్ము.

శ॥ ఎలనాజోలిసిను మిగులాలచాలనియోయి । భ్రమచేసె బడరాకో
యి । యిదివేశగాదు పోవోయీ । లీలతిగదు మరుకేళిగూడ ॥యే॥

చ॥ పరిణయమొందియుండెనిది । భామినులెల్ల ఎదుల్ ధరిత్రి య
వృతులనుగాంచియుక్ విరిపా । భారముదల్చి విహీనమానులై
బరగవశ్యమున్నరక । బాధలనొందడె యేమనుష్యుడు
సరసవిచారులై యిటుల । సంగసుకర్మము రాచధర్మమే॥

ప॥ హే రాజకమారా నీపిట్లు కిచారంబులేని వాక్యంబులం బల్కు
నీతిగాదు, ఎటి మేనవాండ్రయినను వివాహంబుగానిది భార్యాభర్తలగు
దురాటట్లు భార్యాభర్తలమైన పిమ్మట యిట్టి వాక్యంబులన జెల్లుగాని
యూరకనిట్లు బల్కుంజెల్లదు యూరకొనుము.

అ॥ ఎడతీతిగురేనీపిట్లుల్ పరవానిగనకజూడా । యియ్యెడవచ్చితి
భ్రమతోడ । నొకఘడియతాళనేవోడ నాయెడదయరాని దదేలనేడు ॥ప॥

కా॥ కాంతారత్నమ సుకయించకనిటక । గాంధర్వపాణిగ్రహం
బెంతోమాదము తోడ సల్పియును । నన్నిచ్చొట నీ నేర్పునక
సంతోషింపగజేయు మెల్ల ఫలముల్ । సంత్రాప్తహాసీకు ధీ
మంతులైచ్చెద రాత్మలో నిదియు స । నార్ధగ్లబగుక్ చూచితే॥

ప॥ హే సుందరీమణీ పరిణయమొందక నాతో రమించ నీ కిష్టంబు
గాకున్న యెడల గాంధర్వ వివాహంబుననైన నన్నుబొందుము యిందు
వలన నీ కేదోమంబంటబోదు నమ్ముము.

శ॥ ఇటులాన్వృతఃత్రస్య మింతుల కెదయినను గలదా । దుఘట
ముక్ మానగవలదా ॥ప॥ స్ఫుటమివాపరసుఖ ఫలదా యీ హాతమేలను
సంకటమో నుమి । యిటు॥

మత్తకోకిల॥ కన్నవారలయాజ్ఞ మిరియు కంజనేతుని దూరి
యున్ । పిన్నపెద్దల కండ్లగానక పిమ్మటన్ మదమొందియుక్ । యున్న

ధర్మములెల్ల కూర్చుండును । నోరి నోర్చక యుండియుండు । తన్ను తానె వరు
న్నిగోను స్వశాంతిలను సత్తమా॥

ప॥ రాజేంద్రా! మీగన వాక్యంబులెల్ల స్వాశాంత్య వికారంబు
లుగా నున్నవి అట్టి కృతార్థ ప్రేమ నా కొప్పదుపొమ్ము.

అ॥ పంతు నీయోచనమను నామనాపొప్పదుగదా శాల । యిటు
లను దల్చకు మీశీల । మెచ్చుచి పనులవియే బాల ॥ము॥ ఘనులొనర్చు
నవి గనవె కనవె ॥॥

సీ॥ గాంధర్వ పరిణయ మొందికెంతలా । కాంతామణి యేయఘంబు
జెందె । గాంధర్వ పరిణయ మొందిరుక్కాంగదు । కాంతమోహినియే
యఘంబుజెందె । గాంధర్వ పరిణయ మొంది యాశర్మిష్ట । కాంతాల
లామ యేయఘమునొందె । గాంధర్వ పరిణయ మొంది యందొనరుల్ ।
గాన వారికి యేయఘంబుజెందె॥ ధర్మమునుదప్పి పతికాంతగడుగాన
ధర్మమున్నట్లువచ్చుచు తగుదేమి । కలికినీవిది వలదని పలుకుచున్న ।
మెత్తునేయేను తగను యిమ్మేక్షనందు॥

ప॥ సుందరీ రత్నమా ముదటి మహాత్ములెల్ల గాంధర్వలగ్నంబున
కిష్టులై వడించినది ని వెరుంగవా తత్కార్యంబున వారేదోషంబు బొంది
యుండలేదుగదా మనకైన యిదువలన యెట్టి దోషంబున్నది.

శ॥ ఏలుక మానాలవురీ గోపాలుడొకొరి । బల్మలొనంగు నగ
ధారి । యీలీలా బల్కుచుండారి । భూపాలవచించెద నాలకింపు॥

క॥ ఇతరేతరకాంతలకా । మతములులజెల్లుగాని మామాహరిన

న్నతభక్తవర్మలకుయా । మతమెంతయు జెల్లదల్చు మనుజాధీశా॥

ప॥ యీలోకంబునగల్గ సతీమణుల కెల్ల యీ ప్రకారమే యొప్పి
యుండుగాని మావంటి విష్ణుభక్తుల కెంతమాత్ర మాస్వతంత్రంబు జెల్లబోదు
యేలా నృధా వాదించుట తొలగిపొమ్ము.

(తనలో) అభిమన్యుడు.

ప॥ ఆహా యీకాంతారత్నంబును మెప్పించునది కష్టంబుగానున్నది.
దీని వాక్యంబులు వేదరహస్యంబులే (అని ప్రకాశముగా) హే సఖిమణి.

వాదం-అ॥ తాళగలనా । వోబాలసుశీలా । యీలీలా బల్కినము
గడియ ॥తా॥ గోపాల నీకెమ్మోవియు గ్రోలగ మనసుదయించినే । బాలా

నన్నిట్టలా జాలి నొందించకే గట్ల ||తా||

ప|| సభమణి మాటిమాటికి నీవిట్లు నిద్రియోక్తులాడ నామనంబు నిల్చునెట్లు వాకసారి యిటురమ్ము.

శ|| విడువగ గలనా | యీ పుకమి కోవిదకోటులునుడివెడి ధర్మంబులనే విడు యెడపక నీవిల చక్కని యెడయడవని భ్రామిజెందిన | కడలల్లుడు మెచ్చున నరకము పొందించక పోవున ||విడు||

ప|| హే రాజకుల రత్నమా నీవాక్యంబుల కేచు భ్రమసి నీతో పొందినను కృష్ణ పరంభాముడు మెచ్చునా పండితులు నిందించరా స్వతంత్ర మెవ్వరికైన యొప్పదుగదా.

ల|| సుతములేల | వోకాంతాయుత శాంతనా చింతా దీర్చవె శీలా | మంతనమున నీవు మేనమామ సుతపుగాన చూచి | భ్రాంతినొందితి నిందుల పాపమేమి తాపమేమి.

ప|| మనోహరీ నీవు నామేన మరదలవుగాన నిన్నుగాంచి మోహించి యున్నవాడ నిందుకేమి దోషంబున్నది యీలోకంబున పుణ్యాత్ములెల్ల మేనవాండు కావలెనని గోరుదురు గదా.

శ|| తాళుమిగడియో | యీలీలా భ్రమలేలా | భూపాల పరిణయ ముదనుక ||తా|| యీలోకాపకీర్తి నేడజాలా దుశ్శీలానై | లోలవాక్యములు జెల్లునె లాలిత మానసులకు ||తా||

ప|| రాజచంద్రమా నీమనంబు నన్నుం వలచియున్నను సరేకాని శొంతవరకు వివాహం బైనట్టల యిచ్చా విహారులమై కీడింతముగాని యంతవరకు తాళుము లేకయున్న నీ లోకాపవాద జెండజాల.

ల|| మానినియింత | దయలేనీ కృతిబూనీ | నాతో నీవిటులాడ దగునె ||మా|| మానసముగని వలచినవాని దోసిపుచ్చుటకిల | లోనధర్మ మగునె నెవరికైనా ముదవానావో ||మా||

ప|| ఇందుముఖి భ్రమిజెంది యున్నవారిని మనోవికలంబుగా బలుకు టేమిన్యాయము నీపంటి స్త్రీలు కఠిన హృదయులై యుండుటజూచి సాత్విక వర్తనంబగు శ్రీహరి మెచ్చగలడా మదనకేరా క్రాంతుడనగు నన్ను నిరాకరించిన దోషంబు వచ్చునని యెరుగవా చాలుచాలు నీవాక్యంబులు.

శ|| ఏలువ దయతో | యీలీలావినిజాలా మానాల గోపాలుడు

నకా ॥ నే॥ పాలుమాలి పరద్రవ్యముపై వలచిన వానిమెచ్చ : బోలునె
ఛర్మము నీవా । జోలి మగువవేల చాలు ॥యే॥

వ॥ రాజపుత్రా నీవిట్లు నిర్భయో క్షలాడం జెల్లదు అత్మాత్మీయ
మలు శ్రీహరి పాలుగాకుండుటెరిగి అట్టి శ్రీహరి మెచ్చని కార్యంబున
కొడంబడికున్న దాన యి దులకు నీవు నాయాత్మకే మేనవాడవా శరీరం
బునకే మేనవాడవా వక్కాణింపుము.

అభిసన్యుడు తనలో-వ॥ ఏమీ యీస్త్రీవాక్యంబులు నాజహ్వాను
నింకింత బంధించుచున్నవే యిక నేమి బలుకవచ్చును. ఐన యీ సాత్త్విక
వచనంబులతో కాగ్యంబుగాదు సాహసించుటే కర్తవ్యము (అని శశిరేఖ
కరంబునుంబట్టి ప్రకాశముగా) హే వగలాడీ నీబ్రహ్మజ్ఞానోక్తులు నా
ముందరేమి సాగవు నిల్వంబడుము. నిన్నిష్పాదే రతికేళి గూడెద.

వాద-శశి-నీ॥ న్యాయమే యిదిసీకు శ్రేయమే యిలమహా ।
ప్రాయమే నన్నింత బలిమిజేయ

అ॥ అవునటెవరవాడ నానట నీవిభుడ । గానట నిన్విడగలనె ఘడియ
శ॥ సారమా యిదిరద్దిచారమా । యంతధిక్కారమా పోనిమ్మిధీసమాన
అ॥ క్రూరమానీకిది భారమాన గూడ । నేరమాపుణ్యంబు దూరమాన
శ॥ కరముబట్టుటెల కాత్విమదియేల । వరుడవై ననాడు వలతుపొమ్ము

అ॥ వరుడగానిదెట్లు వలచియుండనిదెట్లు । వేయుమాటలై న విందునెట్లు

శశి-వ॥ స్వామీ మీతో పెక్కు వాదింపజాల నాపై కరుణించి,
కరంబు విడువవలయు.

అ-వ॥ శశిరేఖా నీగొల్లమ తన కేను నిరాశుడనై పోవలవాడను
గాను పట్టినపట్టు దొలంగుట కేను తుత్తియుండినగుదునట నీమాడు
చూడుము నామనస్సంకల్పము.

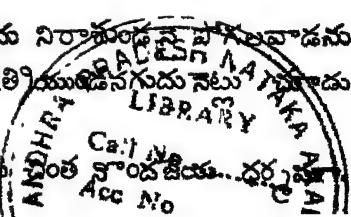
శశి-వ॥ అయ్యా నేనబలను నన్నిట్లు
వాడము.

అ॥ నారీ యీ వగల మాటలేల నాతో

శ॥ మారుకేళి గూడా మేరగాదు నీతో

అ॥ చుంబనంబులీగడే మడనుండువేయు శరంబులిడుగో

శ॥ చుంబనంబు లొసంగ సమయంబుగాదు సఖి బివంబులిడుగో

అ॥ సేమా చారమా నిరాహితీ నికిది

శ॥ ప్రా మో సేమా సాహసంశ్చ కోవిదుల్

అ॥ ఎరివిర్తయమానసివ లిక్ష్మమనందు సేకక

శ॥ దుర్లభరదనుసినాత్మీ శ్రీయ స్వశాంతకొల్లరు సప్తమా

అ॥ తాలహలగరాగదే మః రాశగామిని

శ॥ తాళుతాళు కేళిగూడ వేళగొడిది

శ॥ చింతయదేలా

అ॥ పంశమింతేలా.

అ॥ కలువవో

శ॥ విలువవో.

అ॥ రా శ॥ ఛా అ॥ రాగదే కరముదుదేగదేక కాగిలిగ దే
త్యాగమరా యద్యోగమయిది పీకు భోగమే.

స॥ (అభిమన్యుడు మూర్ఛిల్లు శక్తిశ్లో) అహం యా నునోహరుండు
కరహవేదన కోర్వకమూర్ఛిల్లి యున్నవాడే యిక నేనేను సేయుదు.

సీ॥ ఇక సేమిసేయుదీ సుహమారగాత్రుండు । మూర్ఛిల్ల మేల్కొంచు
మూలమెట్లు । పాణేళలెన్నుచి బలుమారుబిలుతునా । బిలచిన బలు
కడో పెమమీర । ప్రేమతోతాళెచి ప్రియురాలింహ్లాని । పరిణయం
బునులేక భ్రమయనెట్లు । భ్రమసినధృమార్థముగాను గాకున్న ।
శౌరికా చచ్చదు మహాస్వ్యామిదియు । శౌరిమెచ్చనియూహధా జన్మమేల
జన్మమునుగాదు నిదియు పిశాచమనరె । లొకనిందను నేనెట్లు లోర్చి
యందు । యోర్చినరకములోబడి యండవశమే॥

దర్శనశ॥ యిక సేమిసేయ దీపరుసీ ॥మా॥ నకడెల్పుదు నేకరణి ।
మకరధ్వజనిభారి ॥కో॥ రక సేమయ్యెభూరి ॥మే॥ లికజెంచు నెముకయేమి
యిమ్మనోహరుని కిమ్మహిసేపి యిగొమ్మనొడి నోలేదో । జనసమ్మతమిది
యోకాదో ॥నే॥ నిమ్మహాభుజుని యెట్లుమరితు ॥యిక॥ నీలఃర్ణవోపాల
బాలమానాలపురిశ్వర సేదు కరుణావాలకృపజాడు ॥యా॥ లీల నీకుడెల్పి
లేదె ॥యిక॥

సీ॥ రంగేశనీకు సాహంగంబు లొనరింతు । భద్రాద్రినాథున్ స)స్తుతింతు
శేషాన్రివాసనిక సేవించి వర్జితు । శీ జగన్నాథ నీపూజజేతు
శాల్మలీపురి కృష్ణస్వామిసేన్నెంతు । కల్లగొండేశని న్నమ్మకొల్తు
నామలలినివాసనరహరిమరువనిక । చుక్కాపురిషనిక మొక్కిడలతు

యికనువేల్వేరు మీయందరికిని వధుర । శక్తరాహున ఘృతతైల
శాఖయు క్క । సాయనాన్నము పెరిసమ్మొన జేరు । యిమ్మనో
వారు నెల్లప్పుడే కొనుడి ।

ప॥ స్వామీ జనార్ధనా నీకివే నాష్టాంగవంశంబు లాచారపు నా
నను కటాక్షించి యీ మోక్షనా నని నాభర్తలు జేయుచుదేనా.

దెలియవచ్చి-ప॥ ఆమ్మ శశిరేఖా మనమిచ్చోకివచ్చి చాలా
కాలంబుజరిగినది కావున మనవారెల్ల నిరీక్షించగలగు పోదమురమ్ము.

శశిరేఖ-ప॥ సరిమందిది అటు నే పోదము (అని నిష్క్రమింతురు)
అభిమన్యుడు (శబ్ది) ప॥ హా శశిరేఖా ! మనోహరీ ప్రియబంధు
రాలా నన్ను విడనాడి పోవనీకు న్యాయమా.

ఉ॥ ఇంతిహదీయ కోరికల । నెల్ల సహించ నున్న మోహవి
భ్రాంతుని జేసినేడు పొర । పాటునమూర్ఛిలజూచి నిర్దయక
మంతనమందు దాల్చియొక । మాటున గైకొని కెందుబోయితో
చింతిలనాయె నీ విటకు । జేరిమడుబున కొగలించవే॥

దర్శు-అ॥ శశిరేఖదయలేక చి కటాక్షయితిహా ॥౧॥ శశిరేఖా దశ
రేఖా వశలేఖా శశిరేఖా దయ॥ సుదరాంగిరాగ దే మరలొందితి గైకొ
గదే కందర్పునిశరమా నీయందముగ భ్రమసితి ॥శ॥౨॥ యింతి చామ తీ
పూబంతి యలడంతినాచెరిజేరి సుఖపవె । సంతోషముగాను ॥శ॥౩॥
వాసిగమానాలపురీ వాసుదేవునీసత్కృప । వోసఖినాయందున యెటులు
న్నదొకా తెల్పదు ॥శ॥

ప॥ అహహా! యీశాంతామణి మృదున ధురోక్తులకేను భగిమసి
యుంటిగాని నన్నిట్లు మోసపుచ్చి పెళ్ళునని యెంతమాత్ర మెరుంగనైతి
నక్కటా యిక నేనేమిసేయుదు.

దర్శు॥ ఏమిసేయుదుశశిరేఖ యెందుజననాశానినే ॥శేమ॥ మోక్షు
నను జూపియు నొకముచ్చటాడదేమివరమో ॥యే॥౧॥ దంతియానయింత
నిర్దయురాలని యెరుగకలను. మంతనముననింత మహాభ్రాంతివొందితి. హాహా
యే॥ నీలాలకిరాతోమరు కేళిశాంతా గైకొంటిని । స్త్రీలమర్మమెల్ల దెలియ
జాలరు బ్రహ్మాండ్రాదులు ॥యే॥౩॥ వాసిగ మానాలపురీ వాసుని కృప
యున్నజాలు భాసురాంగి నతిముదమున బాయక కీడింపవచ్చు॥

సీ పుష్పబాసనినె న బూని యుక్తమునడ । యించిశేవకునిగావింపవచ్చు
అకలాక్షు కోహ్లాన్న వాసుల సల్లార్చి । పీఠుసజేసి మెప్పించ వచ్చు
కామ్యుత్సవము బాదోలి యెల్లప్పుడు । జీవించి పృథ్వికజేదనచ్చు
ప్రాణకోటులకల్ల బాని యిమలను । బాధించి యెవేయ బంపవచ్చు
బ్రహ్మ రుద్రాదులకు వక్షోజమూయ । నడచి వైకుంఠమార్గంబు
నడుచునచ్చు । నని కానోసుండకొడ గుఱినాపు । లనుగనుంగొని
మనసు నిల్పును పశుమె

ప॥ ఎ తవార్చనను కలసతి బాని యుండనోపరు కావున నక్కాం
తామన నేనెట్లు విశనాడి యుండనోగలవాడ అక్కటా నా సాప్తాను
సార జెట్లులున్నదో తెల్పదు హేదే-మా యికనీవెదిక్కు (అని యూర
కొనును) మంత్రీ వాక్యం

ప॥ ఓహో యభిర్య మహారాజా సర్వంబున శేర్పరివై యుం
డియు నీవిట్లు స్త్రీవాక్య మోహంబుననుండు పండితులు మెచ్చగలరా
లేలెమ్మ పదము. అభిమన్యుడు

ప॥ బేనాను మంత్రీశేఖా యీలోకంబున తపోనిష్ఠ గర్వితుల
కెల్లను స్త్రీవాక్య మోహంబున నేక వా యశోభంగము నేనిత యెరింగి
యెరుంగనివాని భంగి చి తింపుచున్నవాడ యిదెంత మూర్ఖత యికనై వను
మనసుచ్చిటుడనడు వెళ్ళుదము (అని వెళ్ళుదురు)

సుభద్ర ప్రవేశము దర్శు॥ యమకలతిక నీపదములె నమ్మియుంటి
కడనధీరా నా యిని కరుణ రాజులరా ॥య॥ నీ మరందీ యర్జునుడు
నిలయుండుంతా । ఆ కూడిమైన నీకున్నామీ రుక్మిణీలోలా ॥య॥ కురు
వతినిను తానే పరద్రవ్యమేమొనంగె । అరయ ధర్మజుడు నీకు యపచార
మేమిజేసె ॥యదు॥ ధుని మానాలపురీ ధామ వైకుంఠవాస । కరుణించు
దీనుగాల కరివరద శ్రీనివాస ॥ర॥

సీ అలనాడు ద్రావడి కంబరంబులొసంగి । గాచిరక్షించిన ఘనుడవీవె
లాక్షా గృహంబున లయమును గానీక । కాచిరక్షించిన ఘనుడవీవె
రాజసూయ మహాభరమున దిగ్దయమిచ్చి । కాచిరక్షించిన ఘనుడవీవె
దూర్వాసు నడవిలో తృపుగావించు । కాచిరక్షించిన ఘనుడవీవె
నేడువాండు సుపుత్రులగోడుబాపి । శత్రుజయమిచ్చిరక్షించు మిత్రుడీవె

బాలగోపాల కరుణాలవాలకీల । రాగదే యాయెడను యనురా
మొసగ॥

ప॥ స్వామీ జన్మానా యోగన్ముగ్ధు యచ్చ వ మ్మురక్షింప నీ
వొక్కరుండవుడక్క యగ్నిముగ్ధు డేవారామిమ్ము రక్షింపును రక్షింపుము

నారదప్రవేశము॥ శ్రీశాకంతుండుమితక జగదీశా । వీనుడనేన
ప్రకాశనుగుణాకర భానుప్రకాశ ॥శ్రీశా॥ యీశా । విశేషదయాత్మియశోడ
నందన ॥శ్రీ॥ మందనోద్భవమారజనక యరవిజనాధ ముచుకుండమాధవా
సుందరానంద దేవాసుచందసుత మావాలపురీక్ష్య ॥శ్రీశా॥

ప॥ హే శ్రీహరీ ఆ తా లబాంధవా జగద్రక్షకా దీపజనమందార
శ్రీమన్నారాయణా లహా భగవధ్యాన్న మెంతభోగ్యమైయున్నది.

సుభద్రా వాక్యము.

ప॥ స్వామీ యతిపలనార్వభామా మీపాదాబ్జబుల కిదే ప్రణమి
లెడ కటాక్షించుము మహాత్మా.

నారద-ప॥ అహహా సుభద్రా నాధ్యేలామ వర్ధిల్లుము వర్ధిల్లుము
భగవత్సోదరివగు నీభాగ్యంబు గొనియాడకళ్యమా.

సుభద్ర-ప॥ సరి మంచిది కాని మనగ్రజుండగు బలదేవుండు శశిరేఖ
వివాహంబెన్నడు కామితునని యున్నవాడో తద్వార్త మీకేమైన తెల్పు
నేమో వక్కాణింపుము.

నారద-ప॥ ఓహూ సుభద్రా నీవట్టివార్త యెంతమాత్రమెరుం
గకనే యున్నదానవే సరి యవ్విధంబు నేజెప్పెద వినుము.

సుభద్ర-ప॥ స్పష్టంబుగ బల్కెడు.

నారద ఉవాచ॥కందార్థం॥ బలవంతుడు శ్రీమంతుం । డలమర్యోధ
నుడటంచు । నతని సుతునకుకా । బలుముదమున శశిరేఖను । విలసితముగ
నివ్వబూనె । వినలేదానీవు యట్టివార్త వే వినిపింతువనుమితక సంపూర్త ।
తనుమధ్యలో మీరలు పేదరికము గలచారనితా । వినినంత నెఱోయుచుండు
గాన । యేమని తెల్పుదు నింకినీతో చానా॥

ప॥ సుభద్రా మీరెల్లరు సగుపేలని మీతో వియ్యంబు గొనునది
సహించక నీయన్నయగు బలదేవుండు దుర్యోధనుతో వియ్యంబుండనయ
త్నమున నున్నవాడు గాన నీవతి నాధ్యే రత్నింబగుట తద్విధమంతయు

స్వప్నముగదెల్పితి నా మాటయడయగదా నమ్మము.

సుభద్ర:-నా ఆహ్వానము యిచ్చేనున్నాయము నాపుత్రుడు మేనవాడై యుంట యక్కడను వేరొకడని కమ్మనట్టి స్వల్పబుద్ధి భగవంతుడగు మాయన్న కేలబుట్టెను యిది కా. విత్తై గబోలునా యేమీ.

నానద ఉచాచ.

ప|| అమ్మాయిదియ. తమ నీయవృత్త పయమేకాని వేరొందులేదు.

సుభద్ర:-ఈ పదై నమా నేనె త కవ్వకాలము సుభవించెను.

వాదం:-ను! ఎంతో నిర్దయబూనెనిలకీరవాణి । కింతై నదయలేనిదే

మోవిన్నాణి ।

ప|| సర్వశ్రద్ధగు మాయన్న నాయుండు యంత నిర్దయాళుడై యుండుటకు కారణంబేమో తెల్పదు.

నా|| కన్నీయపేదలను గందూరేకనుల । అన్నయితేనేమీ నాయిన్నయితేనేమీ కన్నీయ.

ప|| సుభద్రా) యీ లోకమున సంపత్తులక నిరుపేదలై యుండుటే కవ్వము అట్టి నిరుపేదలను గుణాధ్యులై నను మన్నించరని నీకుండెలసిలేదా నజెప్పవలెనా.

సుభద్రా) ఆరామునకు నిదియు అన్యాయమంచు । మీరైనవినజెప్పలేరైతి కేలా.

ప|| స్వామీ ముచిళలాగగణ్యా మహాత్ములగు మీరైన యిట్టి కార్యంబు యన్యాయ. బస మా యన్నకు విన్నవించవలదా.

నా|| వినుమన్నవినలేదె వినవేవోచెననీ । వినకాకోపించెనే ననుతాను భవనీ ।

ప|| అమ్మా నేనెన్ని విధముల బోధించినను నామాట సహించక నన్ను కోపించినాడు గాన తత్కోపంబునకు భయపడి వెళ్ళివచ్చినాడ అందుల కేమిసేయువాడ.

సు|| వాదివియెవరింత భోదించినారో । పదై వరాయ నాకాధారమెవరో । వాదిచి.

ప|| వరమ సాత్వీకడగు మాయన్నకట్టిబుద్ధి తనంతట తనకుబుట్టదు గావున యెట్టి పాపాత్ములెల్లు బోధించినారో కాని తెల్పదు.

నా! చింతేల మానాల శ్రీశునినమ్మి! కాంతా యాగోపాలునిగని
వేడుకొమ్మి! ॥౭॥

న॥ అమ్మా నీవిచ్చటుండి విచారించి బసలేమ నీయన్నంజేరి పలు
విధంబుల వేడుకొను పాపాత్మ అవల నీయదృష్టమా.

సుభ-ప॥ న్వామీ మీరను విధంబుననే భోవుదాన.

నార-ప॥ సరి శిశుంబున వెళ్ళుము నేనిదే సత్యలోకంబున కేగు
చున్నవాడ.
(అని నిష్క్రమింతురు)

బలరామ సభ - సుభద్ర వాక్యం.

ప॥ అన్నయా నీ ప్రియసోదరినగు నన్ను దయచేసి యొకసారి
యిటు వీక్షింపుము.

బల-ప॥ సోదరీ యేమివిచారము కడుపార గుడుచుచు అంతఃపురం
బున నుండక యిచ్చటికి వచ్చు కారణంబేమి.

సు॥ యేమిసేరాముదోచె యింతనిర్దయ బాడా! యేమో మన
శశిరేఖా నెవఁకొ యిత్తురటా.

ప॥ అన్నయ్యా మన శశిరేఖను యభిమన్యున కొసంగక వేరొండు
వాడికివృద్ధలంచితిరని వింటిని అదెట్టి కారణమో తెల్పకున్నదాన వక్కా
ణించుడు నాయుండింత యపచారంబు గలిగిన దేమియది మీరిట్లు నిర్ద
యాళులుగా నుండనగునా.

బ॥ విసవే నామనవిని సుభద్రా ॥వి॥ ఘనుడనిమా యర్జునునకు
నిన్నిచ్చినదే హీనము జెప్పగనేలా ॥వి॥

ప॥ సుభద్రా! పరమ పురుషార్థియని దురదృష్టవడగు యర్జునునకు
నిన్నిచ్చినీఘోష చూచుచున్నదిచాలక నింకను శశిరేఖయునురు బుచ్చు
కొనుమంటివా చాలుచాలు యూరకొనుము.

సు॥ కలిమి లేమూలు రెండు కలియజాడవాడేలా! తెలిసి
పల్లారూ యిట్లు బల్కాట ధర్మమేనా.

ప॥ అయ్యయ్యా రేవతీరమణా యర్జునుండు దురదృష్టవడ కాదు
ధర్మంబునకు కట్టుబడి యుండెనింతయేకానినొకరికి భయపడియున్నవాడు
గాదుయెట్టిదీనరికంటె సకొంతకాలమేకానియెల్ల కాలముండజోడునమ్ముము

బ॥ పిన్నుట సౌఖ్యములు గుడుచేది నమ్మకమేమని నమ్మ వచ్చుకే

దొమ్మినటుభ్రమ యదుర్భ్రమగాడే ! పిమ్మట!

వ! సోదరీ పిమ్మట సౌఖ్యంబువచ్చునది మనకు దెలియునా య పాండవులు కురువీరుల బాంకింబడి వారిశిల్ల జయించి రాజ్యమేలునది యబద్ధంబుగాని నిక్కంబుగాదు యేలా యిట్టి దుర్భ్రమలు.

ను! ధర్మమే జయమంచు ధర్మశాస్త్రములేదే! కర్మసాక్షిగదుమ్మర్ముల కేసి ఫలము ! ధర్మ!

వ! అన్నయ్యా యెంత కష్టంబైనను ధర్మమేజయించుచున్నది గాని దుమ్మర్ములగువారి కెందును జయంబులేదు యున్నను కించిత్కాలమేకదా బ! నాకున్ మానాల పురీషు ||నా|| అకస పక్షికి నాశించినతరి ప్రాకటముగ నిటుబలుకకు చాలునె ||నా||

వ! సోదరీ తానుయెట్టి ధర్మంబున వర్తింపుచున్నను పూర్వ కర్మంబు దీరనిది జయంబులేదు పాండవులింతలో జయంబు గొనునది నేనెరుంగను బాలికనిచ్చుట న్యాయంబుగాదు పామ్మ.

వాదం—ను! అన్ననీవిటులనరాడే! ఆసకెందియుంటిగాడే! కన్న నివ్వననగరాడే! నన్నుతగుణ సంపన్నా !

వ! అన్నయ్యా మీరిట్లు మమ్ము నిరుపేదలని భావించి బాలికనివ్వ ననుటచే రామనంబున పరితాపంబు గలుగుచున్నది యిట్లేలబల్కెదవు.

వ! వాడేల జేసెదవే! నాతో యీ ||వా|| శోధించినన్నంతబోధించినాగాని కాదందు మర్యాద కాంతేయ వియ్యంబు ||వా||

వ! హేనుభద్రా! నీవెంత వేడినను నేను వినునదిలేదునాలోపెక్కు వాదించరాకుము మీతో వియ్యంబందునది యేనుంగును విడిచి మామ కంబు నెక్కునట్లున్నది నేనిట్టి హీనత కోర్వను పామ్మ.

ను! మేనల్లు డభిమన్యుడు! మీన కేతను సమానుడు! నానలేని మజ్జానుడు! న్యూనముగా జూడవలదు! అన్ననీవిటులనరాడే !

వ! అన్నయ్యా మమ్ముగని మన్నించకున్నను నీమేనల్లుని సాహ సవితరణాది గుణంబులుగల యభిమన్యునైన కటాక్షించి మన్నించుము అట్లుగాకున్న దీనులమగు మమ్మెవరు రక్షింతురు.

బ! వాడెంత మజ్జానుడైన! యన్ననేమీ! కూడు గుడ్డాలు లేక భూరాటవీడేరి! గోడుగుడుచువాడు యీడా నావులికి! వాడే!

వ॥ బాలికా సుభద్రా నీవుత్రు డెంతమాడలావణ్యవిశేషుడైనను సంవత్సరండుగాడు అట్టి నదిదునకు సర్వసౌఖ్యంబు లమభవింపక నాపుత్రి నిచ్చుటోష్టము లంగారు ఖడ్గంబని గొంత డెగవేసు కొందురా.

సు॥ తోడబుట్టినదాన । వీడనీకు ధర్మమేనా । వేడుకొంటి కొంగు బట్టి । జూడవలయు నాపై కృప ॥తో॥

వ॥ తండ్రి బలదేవా యెన్ని విధంబులైన నను తోడబుట్టినవారినివిడ నాడుట ధర్మమా నిన్ని దే పలువిధంబుల వేడుచు కొంగొడ్డినదాన కన్యా భిక్షం బొసంగుము నీకతి వుణ్యంబు సిద్ధించగలదు.

బ॥ యేలునో మానాలవురి । గోవిందు । చాలుచాలా నాడు సాటి వారువిన్న । కేవీశేశ్వరు బాలానివ్యాపొమ్మి.

వ॥ సుభద్రా నీవెంత వేడినను నామనంబొప్పకున్నది సాటివారు విన్న నగు బాటులొను నీవాడబిడ్డవైన నాయంటిలోనుండి కడుపార కుడుచుచు నుండుము పొమ్మ వీలా నీకిట్టి పిలువని పేరంటము.

సు॥ దేవామాకు దిక్కుయెవరు । యీ వసుధను మీఱిటులన్నా । భావమలర పొండవేయిల్ । పాపనులు మీభక్తులయ్యి । సావధానాముగ మిమ్మె సమ్మతించులెల్లవ్వదా ।

వ॥ దేవా యిదివరకే పొండవు లరణ్యంబుననుండి శ్రీమల నమభ వింపుచున్నవారు వారుగాక మేము మీ కృపలేక బాధపడుచుండుట మీకు సంతోషమా యేలా మీకీనిర్దయా.

బ॥ చాలుపోపొమ్మి । నా జోలికిరాకు సరెసరె । బేలవిన్నరును నకు । మేలంచు నొసగినయా । శ్రీలోలునివేడుకొనుముచాలాశీలాబాలా

వ॥ సోదరీ నిన్నా యర్జునునకు నేనొసంగిన వాడనని నాపుత్రిని నీ పుత్రున కొసంగువాడనా యా సత్కార్యంబులా కృష్ణుని వలన నగుచుండును వానినే వేడుకొనుము పొమ్మ నాయధికారంబేమియు లేదు.

సు॥ నిన్నెనమ్మియున్నచాలా । నన్ను నీవిట్లాడుటేలాకన్నతండ్రి నీవెయింటి । కన్ననివ్యా వేడుకొంటి । అన్నానాపై యెన్నరానియు నన్నేరా మేమిచాలా ॥దైవమా॥

వ॥ స్వామీజనార్దనాయావత్కార్యసాధనండవా నీవుండిచ్చితికాటిల్య వాక్యంబులాడతగదు నా దీనాలాపంబు లాలకించి రక్షించుటొప్పు దేవా.

౨౭ యేనువిందునటే । యిలలోననీగు గాకహాకై నను 'యే! చాలా నాతోవాదము మానుచున్నమానకిలను । మానలేకఁబ్రసన మానాల పురిశుడుమొచ్చునె !

౨౮ సోదరీ అంబరానిభలంబున కాశించిఁబట్లునీవేమోనన్నబోధింప వచ్చితివిగాని వినువాడ గాను యిష్టులను మద్దతుఁబుననుండుము లేకయున్న నీప్రియుండున్న చోటికై ననెఁగ్గము బ్రహ్మాదులుసంస్తుతింపి నను శశిశేఖరు నీకొసంగునదిజేదు నమ్ముచు.

సుభద్ర-౨౯ వ! హైవమా యిక నాకెవరుదిక్కు.

౩౦ తల్లిదండ్రులైన దమ్ములన్నలునైన । సఖ్యులైన బంధుజనులునైన పేదరికముజూచి పిలువరుతలువరు । చునుజనోక్తికల్యమయ్యితోచె॥

౩౧ దమ్ము-ను! దైవమానేసేమిసేలు చాపుయెవ్వరు । యీవసుధను పూర్వమందు యేమిసోచియుంటినోనా! లేకకీసుడిపిర్వము బానమందునలచె నుహా । పుట్టినింటికెంతో యాశపూనిజెందెతి । యెట్టిదర్శమనియెనోతో బుట్టువారినికొవిడుచుట । వట్టనివ్వవలదనయె పామరుడిమిబోధించెనో ॥

౩౨ దైవ! యీమహిసేనెంతపాపమేదిజేసితీ । నామనోహరుండుకానవంబునం దుక్కమలనబడుచు । యీమహి యీవార్తవిన్న యెంత దుఃఖమొందునో కాదైవ! ధారుణిమానాలపురి ధామాననుబోవవె । కొరపులొనరించెడు యాఘాతలజెడకనీయా । ధారముననుగదె బ్రతికీధీరులమైయుంటిమిధర॥

౩౩ శ్రీహరీ యాపత్కాలబాంధవా నాప్రియుండరిణ్యంబున శ్రమ లనుభవించుచు దుఃఖించుచున్నదిగాక నేనునానూనుండువిరాధారులమై యుండి దుఃఖింపవలసివచ్చెనుగదా యిక మమ్ము రక్షింప నీవుగాక వేరొండు దైవంబు లేడుదేవా (అని చింతించుచున్నంత)

నారదప్రవేశము-౩౪ అమ్మాసుభద్రానీవిట్లు చింతినొందకారణమీమి.

సుభద్ర-౩౫ అయ్యానేసేమిజెప్పదు మాయన్నయగు బలదేవుడు నాయందు నిర్దయాళుండై నేనెంతవేడినను నామాట తిరస్కరించి శశిశేఖనివ్వనని మమ్ము వెడలనంపినాడు యిందుల కేమిజేయనగునన్నామి.

నారద-౩౬ ఆహాహా సుభద్రా! పరమపుణ్యులగుమిమ్మెల్ల నొక తృణమాత్రంబుగాజూచి యాబలభదురిండు శశిశేఖరు మీకొసంగక అన్యులకొసంగబూనిన వాడింతియేకాని నీవిధుని ప్రతాపంబెరుంగడు నరీ నేనొక మాటజెప్పదవినుము.

సుభద్రా-వ॥ అదృష్టివిచారము.

వాదం-నా॥ కగవళమమ్మా నీ । ప్రియవరుచకు దెల్పవనీతి ।
తెగువతో వారిందుచచ్చి తెగజాతురు కురువీరుల.

వ॥ బాలికా నీవెంతమాత్రము దావంతెంబునొండవనిలేదు నేవిదే
పోయి భీమార్జునులను దోడితెచ్చి కరువీగుల మర్దింపజేసినికా శశిశేఖ
నొసంగునట్లు జేసెద నమ్మము.

ను॥ యేటికియాజోలియు మా । కేవిధియైన నొప్పుదయ్య మాటి
మాటి కనరానిమాటలు తాబట్కెనునక । సాటివారిలోన నగుబాటు
లాయెనయ్యయో యింకేటికీ ।

ఉ॥ వెన్నెలలేనిరాత్రినుక । విత్వరజ్జుతలేని గ్రంథముక
యన్నవలేని యిల్లునర । మాస్నములేని సంపం క్రిభు క్రియక
మన్నవలేచిచోటు యవ మా । సత హీనత గల్గుతత్పుక
గన్నయనేక దోషమును । గల్గకమున్న యతీంద్రచంద్రమా॥

న॥ కావున నేనీయవనూచితగల్గుచోట నెవ్విధంబై ననుండనొల్లను
నానుతునితోగూడి నామనోహరుం జేరబోయెద నావలనేమైననరె కాని
మహాత్ములు మీరు నన్నాశీర్వాదించిపంపుడు.

నారద ఉవాచ

వ॥ ఓహో సుభద్రా నీవనుమాటశెల్ల సత్యము సత్యము పాణి
పరిత్యాగంబునకైన యొప్పవచ్చునుగాని యవమాదత కొప్పరాదు సరి
యేను మెచ్చినాడ.

నా॥ మంచిది నీవటులనె మానవతనింజేరుమి చంచాలాక్షి జయ
మగుయా చక్కధరుసి యాజ్ఞగొనుమి ॥మంచిది॥

వ॥ మంచిదినీవటులనేనిజపుత్రునింగూడి కృష్ణవరంధామాని సెలవుం
గొనిపాండవులంజేరబొమ్ము నీకతిజయంబుసిద్ధించగలదునామాలనమ్మాము.

ను॥ యేలునుమానాలపురి । శ్రీలోలుండై నశౌరి । నేలుగ మాకి
లమీ యాశీర్వాదమిం లేవాలను । శీలాశ్రితగోలా । గుణజాలాసంతోష
ముగా ॥యే॥

వ॥ అయ్యా మీరనువిధంబుననే కృష్ణవరంధామాని యాజ్ఞగొని
పాండవులజేరబోయెదగాని నాయుడు మీకటాక్షంబుంచుడు.

నారద-వ॥ సరిమంచిది పొమ్ము నేనిదే దేవపూజకు వెల్పెడ.

శ్రీకృష్ణుని ప్రవేశము దశ్య

నందనందనుడా క్షితియా । నందమానుడా । బృందారకముని
బృందవందితుడ । కందర్పునిసమ సుందరాంగుడను । మందరోద్ధరుడా ।
వృపులలర । విందలోచనుడ ॥నం॥ కామజగతుడరామహితను తామవిభ
పుహరా । సోమవదనుడను రామానుజుడను । తామసాత్ములనుదండించిన
సం । గ్రామవిజయడరామశోధన । ధీమంతుడమధురా । శీలవర్తనుడ
మహితమా । నాలపురి ధపుడా । యాలపాలుడవిశాలవత్తుడర । మాల
లామహ్మల్లుడశ్రీ గోపాలబాలుడరా । మనోహర । నీలవర్ణుడరా.

ప॥ ఉద్ధవా ఉ-ప॥ కింభో దేవతా సార్వభౌమా.

శ్రీకృష్ణుడు

ప॥ పరమ సాత్వికవృత్తితోనుండు మనద్వారకాపురంబున సేమో
వినయవిహీనంబు జరుంగబోవుచున్నట్టుగా తొచబడుచున్నది కారణం.

ఉ-ప॥ అయ్యా అడెట్టికారణమో సేనంతమాత్ర మెరుంగకున్న
వాడ యిదే మన సుభద్రవిచ్చయుచున్నది విచారించి తెలుసుకొనుడు.

సుభ-ప॥ అన్నయ్యా మీకిదే పదివేల వందనంబు లాచరించెద
కటాక్షించి నామొరలాలించుడు.

శ్రీకృ-ప॥ అమ్మా సుభద్రా సీవేమో చిన్నబోవు ముఖంబున
భిన్నురాలవై యిచ్చటికి వచ్చినకారణంజేమి.

వాదం-ను॥ అన్నయ్య వినుము నామనవి యున్నవిధముదెల్పెద॥
అ॥ కన్నియ శశిరేఖను నాకన్నసుతుని కివననినా న్నెన్నో మాటలాడెను
మది చిన్నబోవనాయెనె ॥అ॥

ప॥ అన్నయ్యా మన యన్నయగు బలభద్రుండు తన పుత్రికను
నాపుత్రునికివ్వనని సేనంతవేడినను వన్ను ధిక్కరించి నామాటనహించక
వెడలించిరి నీవే దిక్కని వచ్చినదాన కృష్ణా.

కృ-ప॥ ఆహాహా యిదెంత విచిత్రము.

కృ॥ సోదరీ సోదరి । యాదవకులచందుగ్రామము । మర్యాదలేక యిటు
లనెనా ॥సో॥ మేదిని సుగుణాత్ముడైన మేనవానికివ్వకతా నేదురాత్ము
నకును సుతనిత్తునని వ్రయత్నించెనె ॥సో॥

ప॥ సుభద్రా పరమ సీతి కోవిదుండగు మన యశిమన్యున కివ్వక
శశిరేఖను యేదుర్మానకిత్తునని యత్నించి యున్నవాడో దెల్పుడు.

సు॥ నిర్వేదల మటనేమేము । సర్వశయన వివగదె ॥వి॥ తూర్పు
ధ్రువి సమానుడు । దుర్యోధను సుతుడటకం । దర్శనక వానికి సుత
నర్పించునటకద ॥వి॥

ప॥ కృష్ణా మేమెల్ల బీడవాండ్రుని దలంచి కవపుని మాకిచ్చిన
సౌఖ్యంబు లేదని పాపాత్ముడగు దుర్యోధను పుత్రునకివ్వ యత్నించిన
వాడు గాన నిక మేమిందుబోవు వారము.

కృ॥ చాలునెచాలునె । చాలదెలిసి నేడిక మానాల పురీషునివిన
యము । వీలని పాపాత్ములతో వియ్యమంద గోరుటెల్ల । నీలానికి య
క్కార్యము నిర్వహించునే ధరణి ॥

ప॥ బాలికా యప్పాపాత్మునితో బలభద్రుండు వియ్యమందగోరు
చున్నవాడిదెంతవ్యాయము అయినను యక్కార్యము నిర్వహించునది
చూతముగాని నీవెంతమాత్రము ధావంతంబు నొందక యిచ్చట నా
సన్నిధి న నుండుము.

వాదం-సు॥ అన్నా నన్నన్నో మాటలు బల్కె ॥అ॥ అన్నరీతిం
బల్కుటకు నోరాడదిచ్చటా నుండనోవనుకన్న సుతునికాగూడినాప్రియః
డున్నచోటికి బోదునేనూ ॥

ప॥ దేవా యాబలభద్రుండు తోబుట్టునని నన్నెంత మాత్రము
కన్నుగానక యసవ్యముగా బల్కినవాడు గాన యొక్క క్షణంబైన నేని
చ్చట నుండజాల నామనోహరుం జేరబోయెద సెలవొసంగుము తండ్రీ.

కృ॥ ఏటికినీకిట్టిచింత । నేటికి యిచ్చోటనెయుండుమి మాతో ।
కోటిమృగములున్నయూమ । హాటవికిని బోవలదు । మేటిసీమనోహరుడె
చ్చోటనున్నవాడో తెల్యవు ॥

ప॥ తల్లీ నీవిట్లు ధావంతవడుచు తొందరపాటుపనరణ్యంబున కేగ
వలదు నీప్రియుండెచ్చట నున్నవాడో గానంబడదు వృధాశ్రమ లెందుకు
నీపుత్రునకేమి వివాహంబు గావించెద నమ్ముము.

సు॥ శౌరీసీకారుణ్యమెచాలుశౌరీధారుణీనాసుతున కెట్టినారియైక
ముదంబెకానీ । హాటినీశశి రేఖనిలలోగోరి । కైకొనుటాప్పదేవోయన్న.

ప॥ అన్నయ్యా సుపుత్రునికెట్టి కన్యనైనదెచ్చి వివాహంబు
గావించువుగాని మీశశి రేఖ మాకుంబట్టదు మీరను వాక్యంబులెల్లను నా
మనంబునకు విశదమయ్యె యున్నవి.

కృ-వ! ఆహహ! సోదరీ! నేనెంతదెప్పినను విచనున్నదానవు యిక నేనేమి నేయుదు అబలవు నిన్నరణ్యంబునకు బంపియుండవగునా.

కృ! యేలును మానాలపురి నీలా. బరహపుడు రూపవిశేషుడు॥ యే॥ బాలునిగూడి యరణ్యము యేలీలగ చరిత్రవు ॥ ౧॥ శీల యారధంబు గొనియు । శే-౫౫ నేలమి మేలొ యేలును॥

వ! సోదరీ సుభద్రా! నీవునీబాలుండు యరణ్యంబున పాదచారులై సంపరిపజాలకు యిదేభంబుంగొన వెళ్ళిడు పిమ్మట మీమనోరధంబు సిద్ధింగలదు.

సుభద్ర-వ! స్వామీ! రుక్మిణీవల్లభా! మీకటాక్షంబు మాపైయుంచి మమ్ము దరిశేర్పవలయు దేవా.

కృ-వ! సరిఅట్లులే నామనుగ్రహంబు మీయందుండును గాని దివారాత్రులు నన్నుభ్యానింపుచుండుడు.

సుభద్ర-వ! చిత్తముదేవా అని (అచ్చటినుండి వెళ్ళివచ్చి మన సుబో) హః దైవమా నామనోహరుండు యెచటనున్నవాడో నేనెంత మాత్రం మెరుంగబలనైతి యికమేమేమార్గంబునం బోవలయునో తెల్యదు యింకా ప్రాప్తంబైట్టులున్నదో.

నీ! పరినెడబాసి యాపడ జెండుటాక్కటి । పరగృహంబున మాటబడుట రెండు । దాయాదులెల్లనిర్దయ బూనుటచి మూడు । యడవి కేగియు కష్టపడుట నాల్గు । అన్నపానమాలేక నతికృశించుటయైదు । యెండ వానలకోర్చియుండు టారు । క్రూరమృగంబులకును భీతిగొనుటేడు । సన్మార్గమునుదప్పి జనుటెనిమిది । యిట్టి యష్టకష్టంబుల జాట్టుకొనుట పేదరికమునగాదె యిమ్మేదినందు । యిన్నిటికి యెట్టులనుభరియింప వగును । నాగతియు నీవెరాగదు నాగశయన ।

† సు భ ద్ర ద ర్శ్య †

శ్రీహరియెంతటి ద్రోహికాలముగల్గె । సాహసించి విపినంబుచరి యించుటెట్లాపూని । బాలుడునాపుత్రుడి బాధకోర్వగలేడు । యేలీల వానిభూపావీక్షింపనొను దేవా ॥ ౨॥ పటుతరదుఃఖముతో పోలేశుడె చటుంచునో । యెటుబోదువారిజాడ యెటుగానబడదు హా ॥ ౩॥ ధరణిమా నాలపురిధామరుక్మిణీలోల । కరుణించుదీనురాల కామజనకానుజీలా.

వ! హా శ్రీహరి! ఆపత్కాలబాంధవా! ఆపన్నరక్షకా! జగద్రక్షకా!

దీనురాలవగు నామొరాలించి రక్షించుముజేవా (అని చిన్నబోయి ఖన్ను
రాలై యున్నంతలో అభిమన్యుండు వచ్చిచూచి)

అభిమన్యుడు తనలో - వ॥ ఆహా యిదియేమి విచిత్రము వలనో
గాని నాతల్లి చింతిల్లుచు చిన్నబోయి యున్నది కారణమేమో తెలియదు
(అని ప్రకాశముగా) అమ్మా నీపిల్లు చింతించు కారణమేమో నీవుత్రుడ
వగు నాకుం దెల్పురాదా (ఆహాయిదియేమి నాతో బల్కుకున్నది)

దర్శు-అభి॥ జననీ యెందుకేసీ వింతచింతజేయుట । మనసునందు
వలదు ధైర్యము విడనాడుట । తనయునందుతగునె మదిలో ప్రేమ మీ
రుట । వినువు మిందునీతో ఖలులెవ్వరు । యేమని పల్కినారో । జన॥
ఘనుడనేనై యుండగను భయమదేటికి వినక । షానంబునుబూననేలమా
టికి । జనకునైనను కొనితెత్తు నిచ్చోటికి । మనకు మానాల పురీశుగతి ।
మన్నించు నిరతము ।

సీ॥ జనకుడే కాననంబునశత్రువులచేత । జిక్కిదుఃఖించెనో మిక్కుటముగ
జనయిత్రి జనకులే యనరాని వాక్యంబు । లనుబల్కి నినునెఱు మని
రొజెపును । కన్నియనివనంచు కామపాపండునిక । బీదరాలవటని
ప్రేలినాడో । పత్తిని విడచియెంత పర్యంతమిందుండ । పలెనని నీపిల్లు
వగచితేము । భాగవతులందు యవచార పడినవేము । అన్నచూట
యదప్పి నీవడలితేము । యెట్టివాస్తవమో నాకదెరుగ బల్కు ।
తల్లి నీదు మనోరథంబెల్లదీర్తు ॥

వ॥ తల్లి నీవెంతమాత్రము చింతిలక తద్విధంబేము నాకుందెల్పుము
నీయభిమతంబు నేదీర్చుడ.

వాదము - సు॥ తనయ వినిపింతువినరా । యావార్తవో । త॥
మనము బీదలమంచూ నీమామ బలుడూ తనకూర్చి । తనయను దుర్యో
ధను తనయన కిత్తుననియె ॥ తన॥

వ॥ కుమారా మనమెల్ల బీదవాండ్రమని నీమామ బలభద్రుండు
నామాట తిరస్కరించి తన పుత్రిని దుర్యోధనుని కుమారున కిత్తునని యె
త్నించి యున్నవాడు కావున పుట్టినింటి యాశ తొలంగెవని భావంతం
బున నున్నదానను యిక మనకెవరుదిక్కు లేదీ॥

అభి-వ॥ ఆహాహా తల్లి భగవంతుండిట్లు నిర్ణయ దలంచినను
మన మిందుల కేమి సేయవగును యితరులతో వాదించ వచ్చుగాని॥

సర్వేశ్వరునితో వాదించరాదుగదా.

అ! కానున్న కార్యమవని । గాకపోదు । కా! మేనవాడ నేనుండ బూన నీరీతిబలుడు । వినివీనికి శౌరియ న నేమిదెల్పగదె । కా!

వ! అమ్మా నిన్నా బలదేవుండు ధిక్కరించినను కృష్ణ పరంధాము డేమనెనో పక్కాణించుము.

ను! నువ్వమార దీనికినేమి । నేయనాను ॥ను॥ ఒకరిపైని న్యాయం త్రాగి మొకరికి జెల్లడంచు । సకలార్థ సాక్షియైన శౌరితానిట్లుబల్కె ॥

వ! తనయా కృష్ణ పరంధాముడు బలదేవునితో వాదించలేక నిన్ను నన్ను పాండవుల జేరబొమ్మని ఆవల మీకు జయంబునని సెలవిచ్చి యున్నాడు కావున మనమిచ్చట నుండడగదు

అ! కానిమందిదిజనాని । వేవేగము । కా! నానలేకాయటనుండా న్యాయము గాదుయివుడు । పూనితండ్రిని జేరబోవలె రారమ్మిక । కా!

వ! తల్లి పరంధాని యాజ్ఞ యిట్లున్న మనమిటనుండరాదు పాండువుత్తుల జేరబోదమురమ్ము ఆవల నాప్రాప్తము.

ను! ఘోరాటవీమార్గమున । వేవేగము పోరు సల్పగవచ్చి పో నిత్తురే రక్కసులు । నేరపు రణముసల్పా నీవుజాడా బాలుడవు.

వ! తండ్రి మనమీ విధంబున యొంటరిగా బోవుచున్న సరణ్యమా ర్గంబున పాపాత్ములగు రక్కసులడ్డంబువచ్చి రణంబుజేయ యత్నింతురు గాన యేమిసేరని పిన్నవాడవు నీవెట్లు వారింజయింతువు.

అభిమన్యుడు

వ! ఓహూ జననీ నా పురుషార్థమించుకై న నీవెరుంగవే నీగర్భం బుననుండియే రహస్యంబుగ నాతండ్రివలన సకలవిద్యల నభ్యసించినాడ నన్ను జయంచ బ్రహ్మ రుద్రేంద్రాదుల వశంబుగాదు నమ్ముము.

ను-వ! అహహ! పుత్రా నీవెంత శేర్పరివి యనను నామనోహరుం జూపగలవా.

అ! యెందుకీచింతామదిని । నాతల్లిరో । యెం! సం దేహమేలనీవీ స్యందనమున గూర్చొనుమీ । నందనందానుడో మానాట పురీశుడేలు ।

వ! తల్లి నీవెంతమాత్రము ధావంతంబునొండ వనిలేదు యిదేరథం బున గూర్చొనుము యొక్కక్షణంబుతో పాండవులజేర దోహ్కొని పోవు వాడ భయపడవలదు.

వాగమును! పరపుత్రక వేగమూ మీ బాబులున్న చోటికి !
యదరమున నిర్దయ దలంచి యుండిరి యీనాటికి !

ప|| తండ్రి! పుట్టిల్లుబాసిన నావంటి దురదృష్టవలీ లోకంబునగలరా
యిక నామనంబు నిల్చునెట్లు.

అ|| ధైర్యముకా విడనాడగూడదె ! కార్యసాధనలకుమదీ ! ఆర్య
సమ్మతి గాదిదీ వాత్మలో భీతిల్లునది !

ప|| అమ్మయ్యా శశిరేఖను నాకొసంగక దుర్యోధనుని పుత్రున
కొసంగునది సత్యమా కాదు ఐనను నేనా కారపుల శతవిధంబులైన బలి
మార్చి శశిరేఖను వివాహంబుజేసుకొందునుగాని విడువను నీనుది యంత
పర్యంతము ధైర్యమున నుండవలయును.

సు-ప|| కుమారా అట్లుండనిమ్ముగాని.

సు|| యెవ్వరిది యీకాననం ! జనులెవ్వధియొ కానీభునం ! యి
వ్వనుధ పాలించు ధన్యుని ! కెంతగలదో సాధనం!

ప|| యితపర్యంతము వస్త్రీమిగాని యాయరణ్యంబు దాటునది
నశకృతముగానున్నది యిచ్చోటనుండు ఘనుడెంతవాడో వానింజయించి
గదా మనమావలకు బోదగియున్నది యిక యెట్లు తండ్రి).

అ|| యెందుకే నీకీధయం ! నేజెందగలనే దిగ్భయం ! నందనందను
డైన యామావాలవారి నెంచుటెనయం !

ప|| అమ్మా నీవిట్లు భీతిలవలదు నేనీయరణ్యంబును శర వరంవర
లచే ఛేదించి దడ నుని జయించెదగాని నీవీ రథంబున గూర్చొనుము.

సు-ప|| తండ్రి నేనొక్కమాట జెప్పెద వినుము నేనీ రథంబునకు
సారథిని యుండెద రథకుండవై నీబాణంబులచే వృక్షంబులనెల్ల ఖండిం
పుచు మార్గంబు చక్కగా చేయించుదుము.

అభి-ప|| అమ్మా నీకీ రథసాధ్యము యెట్టులవచ్చెను.

సు-ప|| నాతండ్రి! నాపై కరుణించి నాకీవిద్య గరవినవాడు గాన
రథసారధ్యములలో నన్ను బోలు ఘనులు లేరు నమ్ముము.

అభి-ప|| సరిమంచిది నీవటులనే సారథివిగమ్ము (అని తల్లిని తన
సారథిగా జేసుకొని ధైర్యముతో)

అభిమన్యుడు

మ త్రకోకిల! సర్వలోక శరణ్యుడైతగు ! కౌలిని మదివేడరా

సర్వతాదులన్నుజేసియు నాదువన్నీవ్వుగాదులకా । యర్హిపైబడవైచి
మార్గము । నొక్కరీతియు జేసితికా । గుప్తయుత్తండవరువచ్చిన । గాని
దృఢంచెదనాటిలోన్ ।

వ! జననీ మనముబోవు మార్గమిదే చక్కగా నొనరించినాడ
రథంబును వేగంబునబోనిమ్ము.

సు భ ద్ర

వ! ఆహాహా పుత్రరత్నమా నీచాహుబల చాతుర్యంబున కేను
మెచ్చితిగాని యిదేమార్గంబున కడ్డంబు శూరుడెవంజో వీరావేశంబున
వచ్చుచున్నవాడు నీ మెలమాత్రము వెనుదియ్యక వీనిం బారదోలుము
అభిమన్యుడు-వ!సరి మంచిది రానిమ్ము.

ఘటోత్కచుని ప్రవేశము తెరలోనుండి

వోరేవోరే మనుజాధమా నిలు నిల్వము నిల్వచా.

దర్శనము! యెవడవునీవెవడవు । నన్నెరుగక యీనావనమున
భువిలోమదిభీతిలేకపూనివనముజేరితివార ॥యె! నావనంబున జేరుటకును
నళినసంభవాదులైన । భావమందు వెరతురింత కావరమాయందురాను॥
-౧ భ్రాతృగనిమనల్లజీమరీతిసలచి వేతురోరి । నాతో బోరిబతుకుడె మా
నాలపురీశునిసాక్షిగ ॥యె॥

వ! వోరేవోరే మానవా నీవెంతమాత్రము భయంబులేక నావ
నంబున ఛేదించినాడవు నిన్నిచ్చట సంపాదించక విడువను యొక్కక్షణం
బిచ్చట నిల్వంబడుము.

వాదిము-౨! యేలపే!లెదురా దుశ్శీలనాదుచాతుర్యముదెలియక
నిటు ॥లేలపే! చాలుజాలునునీకీ సాహసంబుజెల్లదుయిటు । నాలము
జేయంగోరినకాలుని పురికనిపెడక ॥యే॥

వ! ఓరీదనుజాధమా నాపురుషార్థంబు దెలియకనీవిట్లునిర్భయోక్తు
లాడంజెల్లదు ప్రాణంబుగాపాడుకొనివెట్లీచుట్టిబల్కిన నీమదంబడంచెద.

ఘ! యెంతవాడవురా । బలవంతుడననిమురియకుము నాయెదుట
నునీ ॥వెం! యింకని సారథిగాగొని యింతటవచ్చిన నీవిధ । మంతదెలిసె
వడవకునీ । వంతటివాడవెయ్యగుదువు ॥యెంతవా॥

వ! వోరేమానవా నేనేపురుషార్థనివక్కాణింపుచున్నవై తే పురు
షార్థవై న యాదువారలను రథసారధ్యము గొనివచ్చుట రాచబిరుదా ఛీ

నీవంతటివాడవేకాని నావంటిశూరుండవుగావు తొలగిపోమ్ము.

అ॥ వాడమేలనురా ! యిదిరాదుశల్లినామూల ధనంబగు యీ॥
వా॥ పాదుగజననీజనకుల బాసించరించునది మర్యాదవిహీనంబని నేనా ధార
మ్ముగవచ్చితి.

ప॥ వ రేదురాత్మా యీలోకంబున నెవ్వరైనను తలదండ్రుల
బాసియుండుట ముఖ్యంబుకాదనని యిదేమజ్జనని సహాయంబున వచ్చి
నాడను యిట్లువచ్చినచారి కెందునైన నపవిత్రంబులేదు నన్నుజయించ
నిక నీవశంబుకాదు తొలగుము.

ఘ॥ మేలుమేలటరా యీలీలబల్కుటేలను చాలోచాలో పోపో॥
మే॥ బాలుడవీవటు క్షీరమపానము జేయుచుబ్రతుకుచు । యాలమునా
తోసల్పగజాలవుకామనిచితినిక॥

ప॥ ఒరేచిన్నవాడ నిన్నుజూడగా శల్లిస్తన్యపాన మిదివరకైన
మాననట్టిబాలుండవుగా నున్నావు నిన్నుసంహరించిన శిశుహత్యవచ్చు
నట్లున్నది నాతోరణంబుజేయ నేరవు రక్షించితిపోమ్ము.

అ॥ కానిచూతునికా । యోదానవాసీధైర్యము కౌర్యముబలముక
కా॥ భానుసమాన కళావ్యిత బాలుడవీవోనేనో । మానక నీరణరంగము
లోనెరుగక వచ్చునుసరి । కానిచూడుమికా ।

ప॥ వోరెరాక్షసాధమా నన్నయేమిసేరని బాలునిగానెంచి నిర్భ
యంబుననిట్లాడిపోగలవాడనా నేపుట్టుకతోడనే తల్లిగర్భముననుండి సకల
విద్యలభ్యసించినాడ నాప్రతాంజయంగవె.

ఘ॥ వింటిసీవిధము గనుగొంటిని । మానాలపురీతునిసత్కృప॥ మిం
టక నెగసిననూయా । మేరువుకొచ్చిన నీవెంటనంటివిడవక నిన్నొక
పంటక సమిలియుమింగెద.

స॥ వోరెమానవాధమా నీవు తల్లిగర్భంబుననుండియే సకలవిద్యల
భ్యసించినావుకాని యేనుజన్మించినతోడనే నానాశస్త్రంబులతోవచ్చినాడ
నన్నుజయించ బ్రహ్మాదుల వశంబుగాదు నిన్ననగా నాయొక్క పంటచే
నమిలి మింగెద.

అభిమన్యుడు—ప॥ ఐన రారమ్మ రణంబుజేతము.

వాదము—ఘ॥ రారమానవాధమా । పోరునల్పవలెనిచ్చట ।రా॥
యూరకెవాదించుటమేర కాదిలక । జీవేతునిన్నిప్పుడురా ।రా॥

వ! ఒరేమావనా యూరక వాదించుటనుజ్యంబుగాదు నీశరంబు
లచక్కగా నొసగున్నుకొనుము రణంబుశీతుము.

అ! వచ్చెనిదో బాణము పెదలకనినుడుంచునేడు 141 నొచ్చి నీవీ
క్షితిక జొచ్చినవిషవక్ విచ్చలవిశిషుడంబుకు వచ్చెనిదో బాణము॥

వ! ఒరేమావనా యిదేశంబుల వేయుచున్నవాడ వీటిన్లెదప్పిం
చుకొనుము నీవునుపార్థవాజువాడ.

ఘ! వేసితిదో ఖడ్గము । వెనువక నీమిదునిలువు 1వే! ధ్యానజేనుకొ
నుమునీ తల్లినిదండ్రీక యీ సమయము బ్రతుకబోవు॥

వ! ఒరేబాలకాయదో ఖడ్గంబు వేయుచున్నవాడ నీప్రాణంబు
నిలువబోదు మాతాపితృలదలంచుకొనుము.

అ! బేరసీమఖడ్గము । నవలీలం దునిమితినిదో 1వే! శూరుడనని
మురయక । దూరనాడిక పాపౌరబ్రతుక లేవు.

వ! ఒరేసీవా నీవుపై చివఖడ్గంబును తృణమాత్రంబుగా నెంచి
ముత్తునియలం జేసివాడను యికనీ వేసాననంబునైన జయించజాలవు
పారిపోము.

ఘ! కూసశిలావర్షము గురిపింతును నీపై నను । మేరువుతలక్రింద
యీ । మేరమీరినక యేరికీనేమెరుగోని॥

వ! ఇదేవర్షతాది శిలాజాలంబులన్లెల్ల . నీపైకి విగురుచున్న వాడ
వీటిన్లెల్ల నెట్లుదప్పించుకొనువాడవో చూచెదరారమ్ము.

అ! యింతేనానీలం । బెరిగింతునునాబలమిక । దృంతు నీశిరం
బిదో । చింతజెందక । యెంతనుమానాలహని ॥యింతేనా॥

వ! ఒరేదుచ్చాత్మా నీశిరంబుదృంతునట్టి శరంబిదో వచ్చుచున్నది
చూడుచూడుము అని యొక సవ్యసాచింబునవానిమూర్ఖగావించిచూచి
తనమనసులో, అహఃహ యిదెంతయన్యాయముఘటించెను యీఘనుండు
నాతండ్రీయగు భీమసేనుండుగా నున్నవాడు యీతని నొప్పించి నేనెంత
పాపిన్లెత్తి నక్కటా నేనేమిసేయదు అయిన నాతల్లిని విచారించిచక్కగా
దెలుసుకొనియెదగాక (అని ప్రకాశముగా)

అభి-తా! అమ్మాయీఘనునెన్న వజ్రవపుడో । యాభీమసేనుండుగా

నమ్మంజూడగవచ్చుట్టులనమా । నంబైనచిహ్నంబులీ

నెమ్మొముకరముల ఏదంబులుమహానేత్రంబులుకాత్రము

సుమ్మా యెంతవచారిన్ తిజవత్న్ । స్మృక్కించియిఁదాత్తిపై ॥

వ॥ తల్లి యీఁగునుండు నాతండ్రియగు భీమసేనుడుగానన్నవాడు నేనెంతమాత్రమెరుంగక యిట్లుజేసి పాపంబుగట్టికొంటిని యిక నేమిసేయ నగునూ,

సుధద్ర-వ॥ కుమారా నీవిందుకోసరమై ధావంతంబు నొందవలదు యీతండు భీమసేనుంబోలువాడుగాని భీమసేనుడుగాడు అదెటులన్నను. గీ॥ అతడువజ్రశరీరుండుక్లితలమన । నాతనికిమూర్ఖతెదెందుచురసిచూడ నతనిరూపసమానుండునితడుగాని భీమసేనుండుగాదు యీభీమబలుడు ॥

వ॥ కుమారా భీమసేనుండువజ్రశరీరుండుగాన రణంబున మూర్ఖా గతుండుగాడు యీ పురుషుండు భీమసేనుండుని నమ్మవలదు.

అభీమన్యుడు-వ॥ సరిచుంచిదట్టులైన రథంబుబోనిమ్ము (అనిపోవు చున్న మూర్ఖుడెలిసి ఘటోత్కచుండు రథంబుకడ్డంబువచ్చి క్రోధంబున) ఘటోత్కచుండు-వ॥ ఒరెమానవా దొంగవాని వత్తునా దిరుంగ బడక వెళ్ళుచున్నవాడతే నిల్వము నిన్నిచ్చట మర్దించవచ్చినాడ.

వాదం-అ॥ రార దైతేయ రణరంగమునకా ద్రుంతునికా । చోరుడ నుగాను మహాశూరుడను వీరుడను ॥

వ॥ ఒరెనన్నుచోరుడనిధయంబులేక బల్కుచున్నవాడవై తేనీప్రాణంబుబోవు పెరుంగవునరారమ్మాయిట్టిరణంబునకు ధయవదువాడనుగాను ఘ॥ ఇంతెకదరా నీబలమంత గనుగొంటిభి । చింతలేదునిన్ను వధింతు క్షణములోపల.

వ॥ ఒరెమనుజానీబలంబుచలంబునాకుందెలును పెక్కులువాదించక నాశరణుబొందుమా రక్షించెద లేకయున్న నన్నుజయించిపోనేరవు.

అ॥ నాతోబోరా నీకుచేతగాదూ రక్షించితి । ప్రీతివందనమిడి జేతు నున్నపైనిదయ.

వ॥ ఒరెమూర్ఖా నన్ను జయింప బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదులవశంబుగాదు నీవననాకొకతృణమాత్రంబుగావునశరణుబొందుమా రక్షించెద.

ఘ॥ బింకములుబల్కుమర । సరికటమురానీకిది । నుంకు బాపూదు నీచుట్టములనుబిల్చుకో ॥

వ॥ ఇట్టిబింకములాడియూరికేపోనేరవుయిదేనామష్టిఘాతస్థిపైకివచ్చు చున్నదిక్షణంబుబ్రతుకకాలపునీకుదాయాదులెవరై నయున్న బిల్చుకొనుము

అ! చాలుచాలునీ ఎలసాహసము మెచ్చితిని । శూలాయుధమును వేసితి నేలీల జీవించువు ।

వ! ఇదే శూలాయుధము వచ్చుచున్నది దీనినెట్లు తప్పించుకొందువో చూచెద నిల్చుము.

ఘ! ఏలు మానాలపురి నీలవల్లడోహరి । రాలమీదా నిన్నిటు । గూలంగను వైతుధర యే॥

వ! ఇదే నాపురుషార్థంబు జూపెద యొక ఊణంబు యిచ్చటనిల్వంబడుము (అని యొక వాష్టిభూత జేసిన పభిమన్యుండు మూర్ఛిల్లినంత మధిద్ర ధైర్యంబుజెడి కుమారుని పయిడి దుఃఖించును)

ను వ! హాపుత్రుత్నమా ! ఇచట నీకెంత గతివచ్చురాతండ్రి.

దర్శు-వ! నానూనా బాణాయీ సమయము మోసపోతివా । దోసమేమి యధికంబునేజేసియుంటిరా । (వా)న నీనుతులను యిటులవాసి మీరగా ।నా! శౌరి వలదనంగను యవచాన్తెయిటక । జేరితినినుమీరితి యే దారిబోదురా ।అ! చిన్నతనయ యాక్షితి సినగన్నతండి) యిదివిని తా । నన్నరాని దుఃఖముచే చిన్నబోవురా ।నా! రక్కసునీ వలలోపల జిక్కియున్న మనకెవ్వరు । దిక్కియ్యట బోతురు నేదీనురాలరా ।నా! ధారుణీ మనాలపురి ధాముని కారుణ్యమిటుల । జేరెను యిక నేనేమి నేయకొనురా । నా సూనాకూనా యీ సమయము ।

ను-ను! తనయా నిన్నెడ బాసిపోవ మదికిక । ధైర్యంబగుకొనెట్లు పా । యనిదుఃఖంబున కెట్టులోర్వ నగుదా । యాదుల్ సనుకొగాంచినా తనయుండేడి యటంచు నన్నడుగనా । తండ్రేమనీ విన్నవిం । తునుసిగ్గిం తయు లేక నీయవనియం దేనెట్లు జీవించుహా ।

వ! కుమారా నిన్నింట నుండనీక యిచ్చటికి దెచ్చి నిర్జీవితునిగా జేసిన నావంటి పాపిష్ఠి యీలోకంబునగలదా అక్కటా నిన్నెడబాసి యొక్క ఊణంబెట్లు బ్రతుకనగురా తండ్రి. (ఘటోత్కచుండు తనలో)

వ! ఏమీ యీపురుషుండు నాతండ్రియగు యర్జునుడుగా నున్నవాడే యీమి కుంతియాయేమి అయిననిట్టి ఘోరారణ్యమానకేలవత్తురు కాని వీరి వృత్తాంతంబంతయు పూర్ణముగా వినియెడగాక.

దర్శు-ను! యేమిసేతు దైవరాయా!యేమిదోచాదూసీమాయా! యీమా మురాలించా కాంతేయ । మధ్యమాండల రాజాయ ॥యే॥

ఘటోత్క-చుండు తనలో

ఘ-వ॥ ఆహా యీ నాధీపలూను కుంతీ సుత మద్యముడగు య
ర్జనుని ధ్యానించి చున్నది యీమె సుభద్రాదేవియాయేమి కానికాని
యింకా స్వప్నంబుగ దెలిసుకొనియెడ.

సు॥ మాయాజూడమాడనేల । మనుజ నాధూలడవికేల । కోయి
మమ్మల మరువనేల । పుత్రుని కిట్లామెనేల । యే॥

ఘ-వ॥ ఓహో నాతంబులగు పాండవులు మాయాజూడంబున
నోడిగదా యరణ్యము ప్రవేశించినవారు యిది సత్యము యీమె సుభద్ర
యో ద్రాపదియో తెలియదు యింకా చూడెద.

సు॥ ధారుణి మానాలపురి । ధామనన్న బోవుకోరి । కారాణ
మింతాయెభూరి । నేమేమిదై త్యారి ।

వ॥ హానాముద్దుల కుమారా నిన్ను బాసిన నాకు దిక్కేది (అనిచిం
తించుచున్న ఘటోత్క-చుండు)

తనలో-వ॥ ఆహా యీ నాధీపలూను మహా సత్యవంతురాలుగా
నున్నది యిట్టి పుత్రహరిషమున కోపించి నాకేమైన శాపంబొసంగిన నేనె
ట్లు లోర్యగలను ఈమె దుఃఖోప శమంబుగా నొక మాట బల్కెద (అని
ప్రకాశముగా)

ఘటోత్క-చుండు

గీ॥ అమ్మనీవెవ్వరో నాదుయాన తెల్పు । పూనిసాష్టాంగ వందనంబులనొనరు
పుణ్యవంతులమీరాలపూనియెరుగ । కేనుయపచారి నై తిక్షమింపుతల్లి॥

వ॥ అమ్మానీవెవ్వరో స్వప్నంబుగాబల్కుము నీకిదేనాష్టాంగ వంద
నంబులూచరింపుచున్నవాడ తిప్పక్షమించవలయు.

సు-వ॥ అయ్యో నావృత్తాంతంబు నేమని చెప్పుదాన.

గీ॥ నావిభుండర్జునుడు సరనాయకుండు । రామకృష్ణులు మామన్న
లిమ్మహిషయి । నేనుభద్రను యిలవీడు నాసుతుండు । పేరు యభి
మన్యుడని యిలబిల్తురయ్య ।

ఘటోత్క-చుండు-వ॥ ఆహా తల్లియిప్పటిమాట మళ్ళిబల్కుము.

సు-వ॥ ఏను అర్జునుని మనోహరినగు సుభద్రనునాయున్నలుబలరామ
కృష్ణులు నీచేపాతుండై నయీ బాలుండు నాకొమారుండు యభిమన్యుండు
మేమిర్వూరిము గూడి పాండవుల జేరిబోవు చున్నవారము తండ్రి.

స॥ హానామధ్యలసోదరా (అని పయింబడి దుఃఖించును)

దవ్య॥ హానుకుమార రహతాసోదరాగ)నే । హానుకుమారా
మోసమయ్యేరా । హా॥ యితకాక్కయగునః నే మాత్రమెరుగతమ్మిచ్చిం
తించగగలడ తెనాయంతఃపావత్తుడిలలో । హా॥ కన్నసెండ్రి యిదిమితా
నెన్నరాని దుఃఖముతో । చిన్నబోయి కోముతో । నన్నేమని దూరు
నొకా । పాపపుయ్యాచేతులకా తాపమొందిజేసితిహా । యీపుణినినిన్ను
బాసియేవగిదిని జీవించును । హా॥ తమ్ముడనీతోనుగూడితక్షణమునవత్తు
చూడు యిమ్మహిమానాలపురీ యీశుడెరక్షించునికా । హా॥

స॥ హా సోదరా నిన్నడబాసి నేనొక్క తుణుంబునిల్వజాల యిదే
నీతో వచ్చువాడను అని భక్తంబున గొంతు నరకుకొను సమయంబున
సుఖద్ర)లేచి హస్తంబులుబట్టి.

ను-స॥ ఆఁఁ యిదియేమవ్యాయము.

వాదం-ను॥ యెవయ్యూ మీరూ । యేలా మీకీదుఃఖము ॥యె॥ యెవరి
కొమారుడా విందేల చరించెదావు । నవినయమూనా సరగునదెల్పుమీ॥

స॥ అయ్యూ మీరెవ్వరో యీబాలుని పయింబడి సోదరాయని
దుఃఖంపుచు ప్రాణత్యాగంబేల జేసెదవు విన్నుగన్న తలిదండ్రు లెవరో
వక్కాణింపుము.

ఘ॥ ఓతల్లి నేను ఘటోత్కచుండను వినూ । సేమినేతు నేభీమ
సేరు పుత్రుడను । పాతికుడానకా పాలింపుచాలింపు ॥౨॥

స॥ అమ్మా నేభీమసేనుని కొమారుడనగు ఘటోత్కచుండను నా
తల్లి హిడింబి నేనెంతమాత్ర)ము మీరని దెలియక నిట్లు మోసపోతి నా
తవ్వ క్షమించుము.

ను-స॥ హాపుత్రా ఘటోత్కచా మనకెంతగతివచ్చెరాతండ్రి.

ఘ-స॥ అమ్మా యేమిసేతము.

ను॥ దైవము యింతనిర్దయ దలచెనాహా ప్రావీణ్యముగను మనల
పాలించు వారెవ్వరు । యేవిధిదోచదింకేమి దోచదుపుత్ర ।

స॥ కుమారా ఘటోత్కచా యిందుల కేమిసేయనగునురా తండ్రి
యీ బాలుండు పునరీవితండగు పెట్టులో తెలియదు.

మ॥ జననీ యీ దుర్బోధనుడింత జేసెనాహా । జనకుల కింత
కష్టమును సంఘటించెవాని । దునిమెదయాజ్ఞ నాకు నేడొసంగుమిక ।

ప! జనని అట్టిపాపాత్ముడగు దుర్యోధనుని వలనగదా మరకంగ
అపత్తు సంభవించినది యాపాపాత్ముని వధించినట్లైన సెలవొసంగుము.

ను॥ అఁలఁ యిదెంతమోసము సర్వస్వసంతులగు మనవారెల్లగు
నుండగా నీకిట్టిపాపాసంబుగూడదు నా మాటవినము.

ను॥ కానున్న కార్యము కాకతీరాదుభవి ॥కా॥ శ్రీనివాసూడీవీధి
బూనినతామెచ్చూనే । న్యాయమవునండు సూరులు ॥

ప! కుమారా మనపాప్తబుమన నిట్లుశ్రీమలబడజేయుచున్నది
గాని దుర్యోధనుండేమి జేసినదిలేదు సర్వజనులకు శాంతి తమ జయంబు
గునని యూర్కొని యుండవలయు.

ఘ॥ ఏల మానాలా యీశుక్రీశుడు । బాలుడుజీవించుట యేలీల
నోనేదెలియ । జాలనునేడు వో జననిరో తెల్పగదె ॥యె॥

ప! అమ్మా అదంత నట్లుండనిమ్మాగాని యీబాలుండు వునడిచి
తుండగు యాపాయం బెట్టులో యీలోచింపుము.

♦ సు భ ద్రి ♦

గీ॥ అనఘ నేనుపతివ్రతనాడు నేని । ధర్మతనయుండు సత్యంబుతప్పడేని ।
అరయకృష్ణుడుపరమాత్ముడయ్యెనేని । జీవతుండగు నీబాలశేఖరుండు॥

♦ ద ర్శ్య ♦

గోపాలాబాలా । గోపమదేలా । యీ పాపవేల । యేతెంచవేలా॥
గో॥ నీవెదిక్కంటి । బ్రోవారమ్మంటి । దేవానీవంటిదైవమడంటి॥అ॥
మానాలపారి । ధుదానవారి । నేనిన్నుకోరి భాగింతువారీ ॥గో॥

ప! దేవా జనార్దనా దీనురాలనగు నన్ను కటాక్షించి యీబాలుని
జీవంపజేయుముతండీ (అనివేడుచున్న సభిమన్యుడు నిద్రబోయి మేల్కొం
చువానిభంగి లేచి క్రోధముతో)

అభిమన్యుడు ప! ఒరెఒరె రాక్షసాధమా నీవొక్క క్షణంబిచ్చట
నిల్వబడుము నాశరణంబుల నిన్ను సంహరించెద.

సుభద్ర-ప! ఓహో కుమారా యభిమన్యా నీవెంత మాత్రమీ
ఘనండన్యడని దలంపవలదు భీమసేనుని కమాగుండగు ఘటోత్కచుండు
నీకగ్రజండుగావలయు గాన నమస్కరించుము నీవని యెరుంగకీట్లుజేసిన
వాడు గాన దోషంబులేదు.

అభిమన్యుడు-ప! అహోహా తల్లి నేటికిగదా నాయన్నను కన్నులార

గనునట్టి భాగ్యము చందవిండినది ౪౭ మంచిని వేనట్టులనే యిమ్ముహాత్మునకు నమస్కరించెద.

|| అన్నా వంశవనివోహా | యన్నా న క్షేలామిపుకు యపరాధినినే నెన్నో భంకుల భావతి | నిన్నాక్షితి నీలించు నెరుగనిచటకా ||

వ! అన్నయ్యా నీ దేశవందినంబా పరించుచున్నావాడ కటాక్షించి నాతిప్పు క్షమించుము యపరాధిని.

వాదం-ము! రాయచుడ యిటుజేరా | నానేరమా లెన్నకు శూర | క్రూరుడనై దెల్వకను | విను గొట్టితి వాపాత్ముడను | దయమీరి యుండవలెనికనూ || గుకరాచ ||

వ! సోదరా యిటురమ్ము నీవనినేకుంగక నిన్నెంతోమోసపుచ్చితి నాపై నిర్దయ దలంచవలదు.

అ! అన్న నిన్నిచ్చట గాంచినే | వానందించితిపాండి! విన్నవింతు నేమనియు | గానున్న కార్యమేమియు | మది నెన్నుటేమి యిదిసరియు ||

వ! అన్నయ్యా నీ మది నావిషయంబు ధావంతంబు నొండకుము యిదికానున్న కార్యంబుగా నీయందేమి దోషంబులేదే.

ఘ-వ! సరి మంచిది

ఘ! మీరిచ్చటికిరానూ! యేకారణమో దయతోను | కోరిదెలుపు మీలలోను | కోరిక దీర్చియేను | యీసారి విన్నముడమాను|| త్వర ||

వ! అనుజా మీరిట్లు శ్రమల పడుచు గృహంబు విడిచి యీ యరణ్యమునకు వచ్చిన కారణమేమో వక్కాణించుము మీకోర్కె నెరవేర్చెదను.

అ! సీరపాణి తననుతను|దయమీర మాకోసంగకను | కారవేండునకు నివ్వ | మదిగోరె జనంబులు నవ్వ | యీసారిజేసేముమురవ్వా||యా||

వ! అగజా ఘటోత్కచా యా బలభద్రుండుశశి రేఖనుమాకోసంగక దుర్యోధను పుత్రునికీర్తునని యిచ్చించినాడు కావున అచ్చటుండ ముఖ్యంబుగాదని పొండుపుళ్ళల జేరబోవు చున్నారము మహాత్మా.

ఘ! కానిమాత మది నెంచి | యీ కారవేండునటుదుగించి | యేను యాననిదెచ్చి | నీకీర్తు నాపానము పొచ్చి | మదయాని యుండు మది మెచ్చిభళి || కాని ||

వ! తమ్మయ్యా మీరెంతమాత్రము ధావంతము నొండక యిదే

మధ్యహంబున నుండుడు యేనుబోయి పురుషుల నెల్ల తెఱటార్చి యా శశిరేఖను దెచ్చి నీకిచ్చెడ నమ్మాము.

అ॥ కళాశించును మానాలా । యాకరివరమండు నుకీలా । అరయ మేమా మీయాజ్ఞ । మదిమరువగాము వోవ్రాజ్ఞ । నీకెరుక జేసితిమింజు ॥

ప॥ అన్నయ్యా మేమటులనే మీసన్నధిని యుండువారము గాసి మీయత్నంబున మీరుండుడు.

ఘ-ప॥ సరిమించిది (అనిజనమేనమామయగు జాగిలి మామను బిలచి) పే జాగిలిమామా యిటురమ్ము.

జాగిలిమామ వాక్యం

ప॥ హేఘటోత్కచా యేమివిచారము.

వాదం-ఘ॥ మామవినవె నేడిక బలరాముని ప్రియసుతనికక భీమ విక్రమమునదెచ్చి । యీ మహాత్మునకీవలెక ॥

ప॥ జాగిలిమామా యీ వాతిమ్ముడగు అభిమన్యున కాబలభద్రుని పుత్రుకయగు శశిరేఖను దెచ్చియిచ్చి వివాహము గావించవలె పోదము ప్రయాణము గమ్ము.

జా॥ మంచిది మనమిటుల జనుట యెంచని కార్యంబిది । యిందుక యాపాదివిక్రమ మెవరివశము గానిది ॥

ప॥ ఘటోత్కచా మిగిల్లు జని యాదపుల జయింపజాలము మాయావేశంబులతో బోయి శశిరేఖను దేవలయను.

ఘ॥ భళిభళి నీవొనరించు యుపాయమానకు మెచ్చితి । వలదు యాసల్య మిచట దెలిసితి నేయ్యాతి ॥భ॥

ప॥ అహోహో మామా నీయుపాయంబునకు నేమెచ్చినాడ గాని మన మేవిధంబున బోవలయునో దెల్పుము.

జా॥ స్త్రీలవేషమును దాల్చి చెలువుగ ననుబోవలెక । మేలగు మానాలకౌరి బాలనిందు దేవలెక ॥

ప॥ ఘటోత్కచా మనమిప్పుడు మహా సౌందర్యముగా స్త్రీలవేషం బులతో బోయి మృతత యక్కాంతిను దేవలెగాని హరిచక్రముచే పాలింపబడుచున్న ద్వారకా వాసుల జయింపరాదు కావుననేనాయుపాయంబంత జెప్పెదరమ్ము.

ఘ-ప॥ సరి మంచిదిరమ్ము.

(అని పోవుచుండురు)

* దుర్యోధన సభ *

దు! దుర్యోధమాశనూరా । సద్వైర్యశౌర్య ధూర్యమానస ।
దుర్యో! ఆర్యుల్ మెచ్చుదానవ నర్హులయినజయించిన । సూర్యనిభుం
డను మహానాందర్యశీలడనెదు! శ్రీలోలునెంచెదరా । మానాలపొరీ
వాసుడొయాశీ) । వాలామంబు మచ్చజాలంబులతో వైరులదూలం
దొలిన సృజశార్దూలాడ వోన్ఫలయతి ।దు!

వ॥ ప్రథాపశేఖరా

ప్రధాపి-వ॥ కింభో రాజవదీపా,

దు-వ॥ మనరాష్ట్రంబున యావజ్జీవంబులు మదీయ్య పరాక్రమమే
కొనియాడు చుండుగుగదా,

ప్ర-వ॥ హే రాజక యీపురి జనంబులుమీరను విధంబుననే వర్తిం
పుచున్నారు గాని యహితంబుగాలేదు నమ్ముడు,

దు-వ॥ సరి మంచిది (అంతెలో ద్వారకనుంచి సేవకులు శుభలేక
దెచ్చియిచ్చుదురు) సేవకులు

హే దుర్యోధన చక్రవర్తిమా బలరామదేవుండు మీకిదే శుభ
లేఖ బంపినడు గైకొనుండు,

దు-వ॥ ఏది యిటుదెమ్మా (అని తీసికొని చదివి సంతోషముతో)
అహహ మంత్రిపుంగవా నేడెంత సుదినము బలభద్రుండు తన పుత్రికను
నా పుత్రుని కితునని తలంచి శుభలేఖ బంపినడివో చూచితివా యిట్టి
వియ్యముతో సమానము యెందునైన గలదా,

మంత్రి-వ॥ రాజోత్తమా అట్లులైన మన మిప్పుడె సరివార యు
క్తము శీఘ్రంబుగ బోనలయు శుభస్య శీఘ్రంబును శాస్త్రోక్తి యున్నది
గాన యాలస్యంబు గూడదు,

దద్య-దు! పోదాము మంత్రివర । మదమున వాదించగా వైరి
యూధంబు వచ్చిన నాధించిదుగ్గింతునూ యోధాగ్రేసరుడ॥పో॥ మానాల
పురీహరీ రక్షించు మానీశులెల్లా విధానముగా నేడుపూనీ! యాశీర్వాద
మున్నిచ్చుచురాగ ।పో॥ (అనుచు ద్వారక జేరంబోదురు)

రేవతీ ప్రవేశము - దద్య.

గోపాలాబాలా రేవతి సేనుశిలమానసినే! సేలావణ్యవిశాలనేత్రినే
సీలవేణిన ।గోలా! యింతిన చామంతీ పువ్వులబంతీసేనతి । యెంతోనా

ప్రియకాంతునికాగని సంతసించునే । గో! యేలూనక మానాలశీ! మది చాలనుడమున । మేలూక్షిణిలామొప్పు నిశీలలామనే । గో!

ప॥ నిచ్చెల్లి మన శకీరేఖ వివాహంబునకై దుర్యోధనులవారు యింకా రాక మున్నారు కారణంబేమో తెలియదు

చెలి-ప॥ అమ్మా లేనతీమణి పెండ్లివారు రాకపోయినది భావంత పడుటేలను యిదిపరకేవచ్చి మన శృంగారవంబున ప్రవేశించియున్నారు అదో మంగళవాద్యంబులు వినంబడుచున్నవి.

రే-ప॥ సరిమంచిది (అంతలో స్త్రీ)ల వేమంబుతో జాగిలిమామ ఘటోత్కచులు వత్తును) మాయాంగనలు.

శృంగారవతులము ధ్నోగీ వివతులము సుందరీమణి । వోసుందరీమణి బల్మందగామిని । బంబా! వేణీసునంబూరిపుల మాయంబూ శేతుమె । మాయంబు శేతుమె । చిత్రంబుజాతుమె । మానాలపురి నీధానాచ్యుతుడు మముపూసి (బోచునె । మము పూని(బోచునె । ముడమూస జూచునె ॥ ఇలీశృంగ! (యిట్లు వచ్చుచుండగా రేవతీగాంచి)

ప॥ సఖీమణి యాటువినుము,

చెలి ప॥ అమ్మా యేమి విచారమా.

రే-గీ॥ ఎవ్వరీసుందరీమణు లివ్వసుధను । దేవకాంతల బోలుమహా విలాస ముననుచటికినిరానుపనియ దేమోయెంతభాగ్యమొనరులనేనిందుగంటి॥

ప॥ సరి మంచిదిగాని నేనీ సుందరులెవ్వరో తెలుసుకొనియెడ అని యెదుర్కొని అమ్మామీకిదే నమస్కరింపు చున్న దాన కటాక్షించుడు.

మాయాంగనలు-ప॥ తిల్లీమీరురాణివాస్త్రస్త్రీలు యిట్లుమాకునమ స్కరింపవలదు మేమే మీకు నమస్కరింతుము గైకొనుండు.

వాదం-రే॥ ఎవరమ్మా మీరిచ్చటికి । విచ్చేయువని । వివరించుడి యెప్పటికి । కవినయమూగ మీరెచ్చట నుండువారొకాని । దివిజాలలో భువిజాలలో మీతేదంబుగనవించాయె ॥

ప॥ అమ్మా మీ రెవరో స్పష్టంబుగ చెల్పవలయు.

మా॥ దుర్యోధనుని వారయు । దానీజనులాము । కార్యసాధన నేర్ప యెల్లాము । ఆర్యసమృద్ధిగాను మీయండకు మారాజేందు) । భార్యబంపెను యొక్కా కార్యమునకై మమ్మిందు ॥

ప॥ జననీ మేము దుర్యోధను సంతకపుర దాసీలము ఒక్క పరి

శయ్య మీవదికి మాకాంగన మమ్మనంపిన వస్త్రమి.

రేవ:- (తనలో:-) వ! ఆహాహా! నీవోడనుల వారి దాసీజనంబులే యింత విలాసముగా నున్నవారే అంతిపుస్త్రీలు యింకా యెంతలాపణ్యవతులో తెలియమి ఐన నాకొమార్తె భాగ్యంబింటిని చెప్పరాదు సరి ప్రకాశముగా హే కామినులారా.

రే! అదియేమి పనియోవదించా! కోరినదాన మదికేలనూ సంత యించా! పదలక దెల్పుడీ యావార్తవేవేగనాతో! ముదమున దీర్తునే మీమదిగలుగు కోరికెల్ల! అది!

వ! హే సుందరీ మమలారా మీరు వచ్చినట్టి కారణ మేమో వక్కాణించుడు మీవనులెల్ల నెరవేర్చెద

మా! పరగకూర్చినుతిను! మహ్నదోడ్కొని మా! దోరసాని యూరమ్మనెను! పరగుచిదనరునట్టి వస్త్రభూషణాలంకృత! నిరవుగజేసి మళ్ళీత్వరలో దోలించుననియె! ప!

వ! దేవీ నీప్రియపుత్రికయగు శశిరేఖను వస్త్రభూషణాలంకృతను జేయ మాదోరసానిగారు దోడ్కొని రమ్మని మమ్మనృతైందినవారు కావున మీ శశిరేఖను త్వరగా మాకొసంగుడు మళ్ళీదోడ్కొచ్చెదమా.

రే! మంచిదటయిన సరెనూ! శశిరేఖనిపుడె గొంచుబొండి మీరికాను! అందితముగ మీవారీయాజ్ఞకు వేరులేదు! పొందిమళ్ళీమీరు మా పొలితినిదోడ్కొండిక!

వ! హే కామినులారా మీరన్నట్టులనే శశిరేఖ నంపించెద గాని మళ్ళీ శీఘ్రంబున దోడ్కొనిరండు యాలస్యంబు జేయవలదు.

మా! మానాలపురిహరినీ! నమ్మినావారూ శ్రేయోనిధులౌదురు వనీ! మానినీమణిరోనేడు మాకోర్కె సఫలమయ్యె! పూనీసంతసముతోను పొదుముయాజ్ఞ వ్రుమి! ప!

వ! అమ్మా మేమిదే శశిరేఖను గొంపోవు చున్నవారము నెల వొసంగవలయును.

రేవ! సరి వెళ్ళుకొనుడు (అంతలో శశిరేఖను యరణ్యంబులకు దెచ్చి సుభద్రకీర్తురు) (ఘటోత్కచుండు)

వ! జననీ సుభద్రా మేమిదే శశిరేఖను దెచ్చినారము యభిమన్యు నకు వివాహంబు గావించమురమ్మ.

సు-న॥ అనుహా కు మారా ఘటోత్కచా సీనేర్పరితనమునకు యేను మెచ్చితిని విచారించునపు విస్తోత్రమాలగు రావించుము.

ఘ-న॥ సరి మంచిది హే విప్రస్త్రిములారా ఋషీర్ష్యులారా రంకురండు. నారమును పోషేశము.

వ॥ ఋషీర్ష్య ఘటోత్కచా భిక్షుభి సీనహంబున కేను మెచ్చిత సుముహూర్తంబున కిదియే సమయము శశిరేఖను యభిమన్యునకు పరిణయంబు జేయుదము.

శశిరేఖాభిమన్యుల వివాహము.

శ్లో॥ తదేవలగ్నం సుదినం తదేవ । తారాబలం చంద్రబలంతదేవ

విద్యాబలం దైవబలం చిదేవ । లక్ష్మీనైతే శ్రేష్ఠే యుగంస్మరామి॥

ఘ-న॥ జాగిలిమామా నేడు హాసము జేయు యత్నము సిద్ధించెను గాని మల్కీ ద్వారకాపురంబునకు శశిరేఖను గొంపోవలయును గదా యిట్టి శశిరేఖను నేనెఱ్ఱెనని ముండటి స్త్రీనలె నావెంటరమ్ము పోదము.

జా-న॥ సగ నేనట్లులకి వచ్చెదవమ్ము (అనిపోయి శశిరేఖయగు ఘటోత్కచుని చేరతిచ్చి యెమందురు) (=మ్మా లేవతీరత్నమా శశిరేఖ నిదే చేకొనుము (అని వెళ్ళునురు అంతట)

మాయాశశిరేఖ తల్లితో-ద॥ ఒకలి యగుచున్నదే జననీ । అరసి మిషము తాళనే భుజిసి । యీకాలము నాకన్నమిడు । లేకున్నవిరోధింతు కడు ప్రాకటముగ నను బ్రతిమాలినవిన॥

వ॥ అమ్మా నాకెంతో ఆకలొచున్నది ప్రసాదంబోసగుము.

రే॥ బాలికా నీవిటులనుటేల । ఫలహారము దినుపోచాల । మీలీల హటంబును విడుమ । తాళియుండుటె యవుముదమా । వాలాయంబు వివాహము దనుకను ॥బా॥

వ॥ బాలికా వివాహంబు యానంతవరకు భుజింపగూడదు కావున ఫలహారంబు జేయుపొమ్ము.

శ॥ ఫలహారము లేదే యచట । చలమేలనునావై యిచట । యిల దేవత లెల్లనువంట । పెలయుజేతు రావలయుంట । చెలగి యనుమంత భుజించి వత్తునిక ॥ఫ॥

వ॥ అమ్మా నేనెందుబోయిన ఫలహారంబు యగుపడుట లేదు ప్రసాదంబు గుడిచి వచ్చెద.

తేమమే యన్నామిము గాని సుముహూర్తను సమీపించినది శశిశేఖర.
రావింపుము వివాహము గావించవలయును.

ప॥ పరి వంచించి యిదే శశిశేఖరవచ్చినది లగ్నము గావితము.

మాయాశశిశేఖర లగ్నము.

శ్లో॥ తదేవలగ్నం నుదినం తదేవ । తారాబలం చంద్రబలం తదేవ

విశ్వాబలం వైవభలం తదేవ । లక్ష్మీచతేతేఃప్రియగం స్మరామి
విప్రీలు-ప॥ లక్ష్మణా పిన్నవాడా యిదే జలుకర జెల్లము యాశశి
శేఖరేభ శిరంబున నిగుము (చరణాకర జెల్లముపిల్లశిరంబునయంచితశశిశేఖరతో)

ప॥ హే బాలికా యిదే జలుకర జెల్లము నీ భర్తాభుని శిరంబున
యుంచుము. (అనిచెప్పించితలో ఘటోత్కచుండు జలుకరజెల్లము బాలుని
శిరంబున యుంచి యొత్తేవరకు బాలుడు పాతాళంబుకు గృహింబోయిన
జూచి దుర్యోధనుడు కోపించి)

దు-ప॥ ఆహా యిదియేమి యవ్యాయము యీ బాలిక వసుష్ట
మాత్రు)రాలుగాదు యెవ్వడో రాక్షసుండుగా నన్నాడు హే బలభద్రా
యీ బాలిక యెవరో.

ఘటోత్కచుండు ప్రత్యక్షమై ప॥ ఒరే దుర్యోధనా యేను ప్రత్య
క్షంబుగ వచ్చినను మీరెల్ల పారిపోగలవారని మాయావేషంబుతో వచ్చి
నీకొమారని నధించి మిమ్ముచ్చట దొరికించుకొని బాధించి చెరజెట్ట దలం
చిన ఘటోత్కచుండను యిదే నన్నుగనుము.

వాడ॥ దు॥రారదానవాధమాపారుదూరభారమా॥పోరుసల్పివేగనిన్ను
జీరివేతు నిచ్చుట ॥రా॥

ప॥ ఒరే ఘటోత్కచా బ్రతుకు జీవమాయని నీతల్లి దండ్రులగు
పాండవులు యరణ్యంబున జేబ్రతుకునట్లు నీవాయరణ్యంబుననుండి బ్రతుకక
శూరుండనని వచ్చితివిగాని నీప్రాణంబుగొనుటెరుంగవు సరి రారమ్ము.

ఘ॥ దొరికితివిర చేతికి పెరువరోరి పాతకీ । మురియబోకు మిందు
నిన్ను గొరికి చంపి వేసెదక॥

ప॥ ఒరే దుష్టత్కా పరమ వ్రణ్యులగు పాండవులతో మాయా
జూదంబాడివారి నెల్ల బాధించుచున్నదియె యుంగుదుగానిజనకునాజలేకనిన్ను
సంహరింప నొల్లకున్నవాడ అయిన నన్న జయించి పోగలవాడవా.

దు॥ చాలురోరి బింకముసాగదు నీశౌర్యము । పాలుమాలిబలు

శేల పాపాః వేగము.

చ॥ ఒరే రాక్షసాధనా పునరాన్వేషనాడు దొకరి యాజ్ఞ మె
లూగనా నీ తక్షణప్రాయములో నిన్ను నావే నానందము యీ
నింకములేల బ్రతుకవపు నన్నబయిచెబాలి యేదేనికి నానపె తనము.
ఘ॥ నోరుమూయును రోరి నీ నేనుకొని ధామణి వారహీననిన్ను
యిందు పిదగుదునే నేననీ ।

చ॥ ఒరేమరాత్మా నీతో భాషించుదే పాపాః ఘటిల్లు చున్న
ట్లున్నది. యేలా యీ మరొక్కలాడవపు చాలుచాలు నోరుమూయుము.
దు॥ ఇంతేకదానీచలం । యెంచుకొమ్మరాచలం । యితలోన
యేను నీ వఃతుబావుమా ఘన॥

న॥ ఒరేరాక్షసా నీ సాహస మీమాటలతోనే తెలిసి యున్నది
నాతో వాదించనేటికి వెళ్ళుము బ్రతుక వు.

ఘ॥ చూతువనాశ్చేష్టము చూపరపంచవ్యాము । భూతలమున
నిన్ను ఘాతచేతు నంతకార్యము.

చ॥ ఒరే పాపీ చండాలు చాడుచూడుము యదే నా ముష్టిఘాత
అనియొక ముష్టిచే మరొక్కచును మార్చిల్లజేసి వానిసైన్యంబును బార
దోలి తన మనసులో ఓహూ నేటికిగదా నేనేయు యశ్చింబును సిద్ధించి
నామనోరథంబు నెరవేరినది నిక నేనిచ్చటుండు తేమికరణం నా నిజనివా
సంబునకు వెళ్ళెద అని వెళ్ళును అతట బలరామదేవుండు వచ్చి శశి
రేఖంగానక.

-(బలరాములు - కృష్ణునితో) -

చ॥ కష్టా యిదియేమి విచిత్రము యెవండ్లో మాయవాది వచ్చి
యిట్లు జేసెనుగాని శశిరేఖలేదు.

కృ-చ॥ అన్నయ్యా యిదియేమివిచిత్రమని నన్నడుగనేల మీయా
జ్ఞచే గృహంబు వెళ్ళక సకలసామాగ్రి యిట్లువుచున్నవాడను గాన
యిదంతి నేనేమెరుంగదు.

బ॥ శశిరేఖ యెందుబోయె । దశశతత్యేదాయె । శశిచతుండ
వడొయిందునేవొచ్చి నావుతీ) । వశమ జేసుకొనియె వాడె దుబోయె
నోహ శశి॥

చ॥ సోదరా మనశశిరేఖ కన్నుల కగుపడకుండ యెందుబోయెను.

యెవ్వడేమి చేసెనోకదా యిక నేనేమి నేయుదు.

కృ॥ నేనేమీదెల్పినాడ । గానేమయవునాగోడ । జ్ఞానడసీవు
లోకా । ధీనుండవీవు ధర్మ । మాసంస్కర్తలూడ అన్నయ్యనేనజ్ఞాడ ॥

ప॥ అన్నయ్యా యేమిసేరవి చిన్నవాడ నాకేపుతాంతిపట్టు దెలి
యను నన్నట్లు నిందించబాడియా.

బ॥ ఎన్నాళ్ళునాకివచ్చి । యున్నట్టివాడవొచ్చి । యెన్నాడయినా
యొక ఘడియూ । యన్నానే పుత్రివిడిచి । కన్నకడుపెట్టులోకపు
చిన్ని తమ్మయ్యనేడు ॥య॥

ప॥ ఏదియైనను నిన్ను దూరనానుగాని నీవుదప్ప నాకెవ్వరాప్తు
లున్నారు నీవిట్టి కాటిల్యంబున బల్కినను నాపుత్రిని విడిచిననొక్కఘడియ
తాళగలనా.

కృ॥ కానున్న కార్యమిలలో । కాకాతీరు నెయ్యడలో । మానాల
పురివారుడా నేనయ్య మీ యాజ్ఞ । లోనుండిగాని యిటుతొనంచునే
నెరుంగ ॥కానున్న॥

కృ-ప॥ అన్నయ్యా మీరిట్లు దావంతంబు నొందనేటికి మనశశిరేఖ
యెవ్వడు గొనిపోయెనో విచారించెదము ఘడియ తాళుకొనుము.

నారద ప్ర॥నేశము- ప॥ కృష్ణా యిదే నేజేయు యత్నంబుతయు
సిద్ధించినది శశిరేఖాభిమన్యులకు వివాహంబై నది.

కృ-ప॥ స్వామీయతీర్థరా శశిరేఖాభిమన్యులకెట్లు వివాహంబై నది
మీరుంజేయు యత్నంబెట్టిదో యతిచిత్తంబుగానున్నది సర్వంబు శృత
పరచుడు.

నా-నీ॥ శశిరేఖనభిమన్య జనపాలునకునిత్తు । ననిబలుండునుదల్పనదీవలదని
దుర్యోధనునినుపుత్రునకివ్వనమకటి॥ తద్వార్త నేనునుభద్రకును దెల్పివచ్చి
మిమ్ములవేడ మెచ్చుకున్న ఘటోత్క । చునిజేరి ఈవార్త వినిపినంతలెట్టి
ఘనుండుమాయాంగనయైవచ్చి । మీసుపుత్రునతనవాసమునకుగొనియరిం
గియునభిమన్యునకుకొనగి । యిచ్చికివచ్చిజేసెనాడింతపనియు కడగి
దుర్యోధనునిమద గర్వమణచ । గాదెనాకిష్టమిట్లుల కమలనాభ॥

ప॥ దేవా నాదుర్యోధనుని గర్వంబణచగోరి యింతపని జేయిం
నాడను స్వామి యిప్పుడు మీరుంబోయి సుభద్రాభిమన్యులను దోడ్కొని
రావలయును.

బ-వ! సరి మంచిది కృష్ణా మనమా సుభద్రాభిమత్య శశిశేఖలను దోడ్కొని వత్తము రమ్మ కొదము.

శ్ర-వ! మంచిది అన్నయ్యా అటులయిన పోదము పమ్ము.

సుభద్రాభిమత్య శశిశేఖ ప్రవేశం బాభగ్గుండు కృష్ణుండు.

వ! న్యామి బలశవా మీదె నచస్కా పురున్న వారము కటాక్షించుడు (బలరామస్వామి శశిశేఖ నెత్తొని ముద్దాడి)

వ! ఆహాహా సోదరి సుభద్రా నీసాహస విరరాది గుణంబులకేను సంతసించినాడను కాని నా మఃప వినుము.

సు-వ! అన్నయ్యా అవ్వేమనవి.

వాదం-బ! రాగదే సుభద్రామాదు రాణివాసమునకు నీవు । బాగు బాగు మదినిను పదిభాగముల నుతిచనకెమె । బాగులేకనుతునతో యను రాగము సంధిల్ల నవును ॥రా॥

వ! సుభద్రా మీరి యరణ్యంబున నుండనేల ద్వారకాపురంబు ప్రవేశింపవలయు అశ్రద్ధ నలదు.

సు! యేటికియాజోలిమాన యేవిధయినయొప్పనన్న । మాటిమాటి కరాని మాటలు నన్నాడితెదె సోచివాదిలో నగుబాటులామె నయ్యయొ॥

వ! అన్నయ్యా మేమాసిగ్గేసిమా మీగృహంబునకువచ్చియుండు నది ముఖ్యంబు గాదు మీనాటివారు మెచ్చరు నమ్మిమళ్ళివామ్ము. మేమిచ్చటనే యుడువారము.

బ! సోదరి నేనెంతో యవరాధినైతి తోచకన । నాదుసుకను మీ కొసగరాదని యన్యులు నన్నిటు । బోధించెంతో నేడా బోధనలకు జిక్కితివా ॥సో॥

వ! సోదరి యితరుల మాటలు విని యెంతమాల్గియు దూరభారము విచారించక నిన్నెన్నో మాటలు బల్కితిగానె యిట్టులొట నెరుంగను తమింప వలయును.

సు! విందునేమానాలపౌరి పండనందనునిసాక్షి । యెందుకుమీరిటులను నన్నిందున బతిమాలెకమీ । పండన దోడ్కొని మీమందిరమున కరుగుడినే

వ! అయ్యా నీకొమా రైను బాసి యుండనోవకున్నను తోడ్కొని పొమ్ము మేమువచ్చునది యబద్ధము మీరనువాక్యంబులెల్ల నామనస్సుకు

విశదమయ్య యన్నవి యేలా యీశుమ్మ పిదపాస్త్రము రణ బహుని నను తచ్చిన్నంబు మానమగదా.

వాదం-బ॥ చలించి యేలనలదె సుఖీలా । చెలియో నేచెలియనె యీశితి । ఫలమటె సేకీ పంథముచాలా॥

ప॥ జననీ సుభద్రా నేనిట్లు పీనాచండ్రి వేడుచున్నను నీకింత కారుణ్యంబు రాకయున్నది భర్తమా యిట్టతానంచు నేనెరుంగుగదా.

సు॥ నూతన ప్రియములీతరి ఘుఘుఖ్యాతిగల్గెల్లెవుగాని తెలిసె నిన్నే తరినమ్ముదు ప్రితిదలిర్పా॥

ప॥ అన్నయ్యసీవాడు నూతన ప్రియోక్తులెల్లను నాకుం దెలుసును గాని మళ్ళి మీగ్నహంబునకు మేచురుదె చట ముఖ్యంబుగాదు మీరు శ్రీమంతులు ఎలువిధంబు మాలలాగ్గురు యేను చమ్మను.

బ॥ దయలేనమాట । తగదేయిపూట । ప్రియమున నేనాడు నయవాక్కుతో నాన్మధా । రయమున మీరిటు రాండి సుఖీలా॥

ప॥ అమ్మా సుభద్రా మళ్ళి మిన్నోమాత్రము సూనఁబుగాజాడను నామాటనమ్మి దయతోడ నీకోడలుకో మారుమిక్కిలాడి విచ్చేయుతల్లీ.

సు॥ యేలా మీజోలీ । యెన్నదజాలీ । శీలమానాలపురి నీలవస నయీ । లలనాతో బల్కుటే చాలచాలు॥

ప॥ అన్నయ్యా మీగ్నహంబునకు మేమునమ్మటకు నామనంబెంతమాత్ర మొప్పకున్నది యెందుకనగా పెండ్లికిభోయి వలసజోయనట్లుండును గదా.

కృ-ప॥ సోదరీ సుభద్రా సర్వేశ్వరుడగు యీబలభద్రుండు వేడు చున్నను మననంటి పిన్నలము వినక యుండుట ముఖ్యంబుగాదు నామాట నమ్మి మీరెల్ల ద్వారకకు రావలయు అన్నయ్యను చిన్నబుచ్చకుము.

సు-ప॥ అన్నయ్యా మీయాజ్ఞకు పెరొండు విచారంబులేదు అట్టు లనే వచ్చుచున్న నారము పదుండూ.

వాదం-కృ॥ సరమంచిది సంతోషమాయె । పురికేర వచ్చితిరి మిమ్ముమెచ్చి వరదక్షణిచ్చి కరుణింతుపెచ్చి॥

ప్ర॥ సోదరీ మనమిదే ద్వారాకాపురంబుకేరి యుంటిమి నీకోడలిని కుమారుని రక్షింపుము వందక్షణ నొసంగెదము.

సు॥ అన్నయ్యా మాకాధారమీవె । మన్నించుకోరిమానాలకొరి నన్నొందభారి నేవీంతుకోరి॥

వ॥ అన్నయ్యా మీరనువిధంబుననే శశిరేఖాభిమన్యులను రప్పించితి ఆశీర్వాదించి యరణంబొసంగుము.

కృ-వ॥ సరిమంచిది బలదేహి చుచమిచ్చోట గూర్చుండమురమ్ము.
బలరాములు-వ॥ కృష్ణా కరిషిఁచిది నేటికి నామనంబు సంతసించెను యిట్లు బలరామకృష్ణులు సుభద్ర శశిరేఖాభిమన్యులను సంతోషింపజేసి సుఖంబున నుండిరంతి.

— మంగళ హారతి —

మంగళమిదుగోరామా ॥జయ॥ మంగళశరగుణధామ । సంగీత సువేదాంగవినుత సాంగ నయనసారంగధర ముఖా ॥మం॥ శరివరదాచ్యుతా శౌరీ సీ । సరియెచ్చుచు నగధారి । పర దయాశర । భక్తమనోహర । సురవరచందిత సుదరపిగ్రహ ॥మం॥ మానాలపురీవాస సన్మానిత వేదవ్యాస మీనకేతన సమానరూప సుజ్ఞానమానస నిధానజనార్దన ॥మంగళ॥

శ్రీగోపాల కృష్ణార్పణమస్తు.

శశిరేఖా పరిణయ నాటకము - సువూర్ణము.

శతాధిక గ్రంథకర్తయగు
శ్రీయుత చెర్విరాజు భాగవద్భక్త కవిగారిచే
రచియింపఁబడి, పోయెనె పహించిన
యక్షగానములు. పోయెనె రూ 0--12--0

సుగ్రీవవిజయము

(సుహృదాబాదపై అంకితముగలది)

కనకతారచరిత్రము

(వడ్డేపల్లిపై అంకితముగలది)

కాంతామతిచరిత్రము

(వడ్డేపల్లిపై అంకితముగలది)

సత్యభామాపరిణయము

(వడ్డేపల్లిపై అంకితముగలది)

జయంతజయపాలము

(వడ్డేపల్లిపై అంకితముగలది)

శ్రీకృష్ణరాయబారము

(వడ్డేపల్లిపై అంకితముగలది)

మాధవచరిత్రము

(వడ్డేపల్లిపై అంకితముగలది)

సత్యహరిశ్చంద్రి

(సుహృదాబాదపై అంకితముగలది)

సారంగధరచరిత్రము

(సుహృదాబాదపై అంకితముగలది)

శ్రీకృష్ణైతలులాభారము

(సుహృదాబాదపై అంకితముగలది)

అరెమరాటిలచరిత్రము

(మాధాపురముపై అంకితముగలది)

శివసాహసచరిత్రము

(సుహృదాబాదపై అంకితముగలది)

పద్మంజయవిలాసము

(గుమ్మడిదాలపై అంకితముగలది)

భీమచరిత్రము

(బీరంగూడెంపై అంకితముగలది)

కాంభోజరాజుచరిత్రము

(సుహృదాబాదపై అంకితముగలది)

పుంజకీకచరిత్రము

(చింతలచెరువుపై అంకితముగలది)

మాయానుభద్రవిలాసము

(చూడాపురముపై అంకితముగలది)

సైంధవసరాభవము

(మాధాపురముపై అంకితముగలది)

తారకానురవధ

(గుమ్మడిదాలపై అంకితముగలది)

గయోపాఖ్యానము

(సుహృదాబాదపై అంకితముగలది)

సతీతులసీచరిత్రము

(భానుదేవులపై అంకితముగలది)

నలమహారాజుచరిత్రము

(రాజంపేటపై అంకితముగలది)

నోటు: ఇదిగాక యింకా మీఠు కావలసిన పుస్తకములకు

కౌండాశంకరయ్య

పుస్తకములవ్యాపారము మహాకాళివిధి, సికింద్రాబాద్ (డక్కన్)

(అని వ్రాయుడు)

